

Jegyzőkönyv

A Dunáninneni Református
Egyházkerület nov. 13. és
14. napjain Pozsonyban tar-
tott rendes közgyűléséről.
Összeállította: Czeglédy Pál
egyh. ker. egyházi aljegyző.
Kiadta: A Dunáninneni
Református Egyházkerület

1937

A
DUNÁNINNENI REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET

1937. NOVEMBER HÓ 13. ÉS 14.
NAPJAIN POZSONYBAN TAR-
TOTT RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

ÖSSZEÁLLITOTTA :

CZEGLÉDY PÁL
EGYHÁZKERÜLETI EGYHÁZI ALJEGYZŐ

KIADTA : A DUNÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

NYOMATOTT : NYITRAI ÉS TÁRSA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, LÉVÁN — 1938. EVBEN

JEGYZÖKÖNYV

a dunáninneni ref. egyházkerület 1937. évi november hó 13-án és
14 én, Pozsonyban tartott rendes közgyűléséről.

Jelen voltak: Balogh Elemér püspök és dr. Szilassy Béla fő-
gondnok elnökölete alatt Gyalókey László egyházi főjegyző, Czeglédy Pál egy-
házi-, dr. Kersék János világi aljegyzők, továbbá

a barsi egyházmegyéből: Czeglédy Pál esperes, Szabó S. Zsigmond
és Konta Károly egyházi képviselők,

a komáromi egyházmegyéből: Soós Károly esperes, Nagy Nándor egy-
házmegyei gondnok, Csekes Béla, Galambos Zoltán, Vágó Ede, Zsemlye Lajos
egyházi-, dr. Baranyay Dezső, Gyalókey Miklós és dr. Szijj Ferenc világi
képviselek,

a kerületi tanácsbírák: Dr. Agyagási Sándor, Bihary Kálmán, Csekey Já-
nos, Fülöp Zsigmond, dr. Guba János, dr. Kenessey Kálmán, Pap K. Árpád,
Rácz Elemér, dr. Salamon X. Ferenc, Sörös Béla, Tóthkárolyi Lajos,

a kerületi tanítói kar képviseletében Nagy Sándor tanítóképzői igazgató és
Nemcsik Béla,

a kerületi pénztár részéről: Nemes Kálmán pénztárnok és Szinay Sándor
kerületi számvevő.

M e l y a l k a l o m m a l

1. Balogh Elemér püspök urnak magas szárnyalású, buzgó imája után dr.
Szilassy Béla főgondnok ur üdvözlőlvén a megjelent tagokat, a közgyűlést a
következő beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Gyorsan élő korunknak egyik jellegzetes sajátossága a rövid időre sza-
bott jubileumi évfordulók megünneplése. Hogy ezt a jelenséget vajjon az élet
idegőlöen gyors üteme váltja-e ki, avagy a mai élet nagy változásai és króni-
kus válságai által előidézett állandó bizonytalansági érzet adja-e meg hozzá az
inspirációt: ez érdekes problémája lehet a lélektani kutatásnak. Rövid vissza-
pillantás az elmúlt decenniumra — zsinati törvényalkotásunktól napjainkig —

valóban gyors és előre nem látható, mélyreható változásokat mutat a népek nemzetek, államok és egyházak életében.

Az élettémpó ritmusa egyre szédeitöbb, a bizonytalanság vele arányosan emelkedik. Akkor Népszövetség és lefegyverzés, ma versenyfegyverkezés, háboruk és egymással szembenálló világnézeti alapon szervezkedő államcsoportok.

Krisztus egyházában is milyen mélységes a változás. A felekezetek közötti ellentétek enyhítésére irányuló becsületes törekvések mind süröbben jelentkeznek a közös ellenfél: a hitellenség és vallásellenességnek a keresztyén kultúrán nyugvó civilizációt lerombolással fenyegető veszedelmeivel szemben. Nagy jelentőségű megnyilatkozások és elhatározások történtek ez irányban az ez év nyarán Oxfordban és Edinburghban megtartott világkonferenciákon. De reánk nézve nem kisebb fontosságúak azon megnyilatkozások, amelyek Székesfehérváron és Pannonhalmán a keresztyén magyarság vezéregyéniségei részéről elhangzottak. Különösen nagy értékűek ezen nyilatkozatok azért, mert a felekezeti elfogultság már olyan nagy válaszfalakat kezdett építeni magyar és magyar közé, hogy nemzetünk jövőjébe vetett hitünket is szinte megrendítette. Istennek kegyelméből a válaszfalak megrendültek. Még állanak, de az egyre szélesedő repedések már lehetővé teszik az elfogulatlan lelkeknek a tuloldalon állók jó tulajdonságainak és becsületes törekvéseinek meglátását. Megengedik azt, hogy — a magyar a magyarban ne ellenségét, hanem fegyvertársát lássa, akivel a közös ellenséggel szemben a küzdelem reményteljesebb és a diadal kivívása biztosabb.

Ugyanez a jelenség mutatkozik kisebbségi magyarságunk közéletében is. Örömmel kell megemlitenem, hogy az elmúlt évek folyamán erősen érezhető bizalmatlanság a katolikus és protestáns magyarság között csökkenő irányzatot mutat, a meg nem értést felváltja az egységes látás és a nemzeti erők egyesítésének szükségérzete. Kálvinista magyarságunk ebből csak erősödést és érdekeinek hathatos védelmét fogja nyerni. Mert közel 20 éves kisebbségi magyar sorsunk keserves tapasztalata arra tanít, hogy bármilyen réteg vagy érdekszervezet, bármilyen társadalmi vagy szellemi testület, mely a kisebbségi nemzet keretében működik és él, csak akkor virulhat és szölgálhatja eredményesen célját, ha az általa képviselt kollektivum egész egyetemét magába foglalja és mögötte az egész nemzet egysége áll hátvédül. Eddigi közéleti kezdeményezéseink balsikerei csakugy, mint a legjobb akaratu magánkezdeményezések eredménytelenségei abban lelik magyarázatukat, hogy mindég akadtak a magyarok között olyanok, akik külön utakon próbálkoztak járni, akik az egyetemes célok elérésére egyéni elgondolások alapján igyekeztek eredményhez jutni és nem vették észre, hogy ezáltal a kollektivum egységes felépítését gyengítik. A közös küzdelem és erőfeszítés közös győzelme helyett magánkapcsolatok gyümölcsozdtetésétől vártak le nem szüretelhető eredményeket. Hogy ez az egyes

magánérdekek elérésére sokszor eredményes magatartás volt, el nem tagadható, de hogy a képviselt kollektívum érdekeinek szolgálatára lett volna, a legtöbb esetben vitatható. Egyházi törvényhozásunk közelgő tízéves évfordulója alkalmából a kisebbségi magyar élet ezen leszűrt tapasztalataira egyházunk életében is rámutatni talán nem lesz felesleges és hiábavaló.

Érvényben levő egyházi törvénykönyvünk I. tc. 98. §-a szerint: „A zsinat tíz évenként tartatik“. Januárban lesz 10 éve, hogy zsinatunk legutoljára összeült és letárgyalta újabb — de még mai napig kormányhatósági jóváhagyást nem nyert — törvényeinket. Törvényalkotás végett így zsinattartásra szükségünk nincsen, de talán van egyházunknak sok olyan problémája, amelyek megvitatása a zsinat tartását kívánatosná tenné. Legközelebbi konventünk feladata lesz ebben a kérdésben határozni.

Az ideológiai fejlődés, mely a társadalmi átalakulás kapcsán népünk szellemi és lelki alkatára erős bélyeget nyomott, teszi szükségessé, hogy egyházunk eddigi autoritaív irányzatát demokratikusabb, népiesebb irányba fejlesszük. Egyházi berendezkedésünk a múlt századbeli magyar jogászai gondolkodáson épült fel és egész egyházalkotmányunk tulsúlyban kormányzati és végrehajtói cselekmények szabályozását tartalmazza. Aránylag igen kevés figyelmet fordít az egyház hivatására, belélete virágzásának előfeltételeire. Adminisztratív szempontból egyházalkotmányunk módosításra nem szorul, de mert éppen túlnyomólag adminisztratív jellegű, olyan újabb intézkedésekre lenne szükség, amelyek az egyház lelki oldalát, népi és szociális hivatását és szolgálatát jobban előmozdítaná. Zsinati törvényalkotásunk ezen hiányt az ujonnan alkotott VIII. t. c. keretében igyekezett megoldani. Sajnos, máig nem volt e törvény életbeléptethető. Az élet azonban nem áll meg és csak adminisztratív rendelkezésekkel és fegyelmi szabályzatokkal az egyház jövőjét biztosítani, munkáját hatályossá tenni és főként léleknyerő hivatását szolgálni nem lehet. Krisztus egyháza a magyarok között ugyanazon alapon nyugszik, mint a pogánymissziók alapította keresztyén egyházak: a mindeneget megtartó krisztusi szereteten és nem a fegyelmi eszközök csatogtatásán. Nem egyszer hallottuk, hogy Magyarország trianoni sorsának előidézésében nem kis mértékben hozzájárult a léleknélküli közigazgatás, amely a száraz paragrafusok alapján adminisztrált és e magatartásával az állameszme iránt közömbössé tette a lakosságot. Hogy ezen állítás mennyire helytálló, vagy sem, nem ide tartozik, de azt mindnyájan tudjuk, hogy a betű ő, a lélek pedig az, ami megelevenít. Éppen ezért az egyházfegyelemnek nem annyira a hivek ellen, mint az egyházi functionáriusok ellen — egyháziak és világiak ellen egyaránt — kell nagyobb szigorúságot tanusítani, hogy azok a szeretet lelkének igénybevételével szilárdítsák az egyházhoz való ragaszkodást hiveikben. Az egyház iránti közömbös lelket fegyelmi eszközökkel visszahódítani nem lehet, viszont az egyházhoz hű keresztyének ellen az egyházfegyelmi

eszközök alkalmazására alig kerülhet alkalom. Arról azonban feltétlenül gondoskodni kellene, hogy az egyház szolgálatára nem alkalmas lelkiéletű egyének szolgálataiból félreállíthatók legyenek.

A lelkesítő szolgálatot vállaló hívők, hősi lelkek minden tiszteletet és megbecsülést, támogatást és szeretetet megérdemelnek, mint az első fronton küzdő katonák. De csak addig hagyandók meg állomásaikon, amíg teljesíteni tudják vállalt szent hivatásukat. A szeretet kötelez bennünket arra, hogy leváltásukról gondoskodjunk, ha csak időlegesen is alkalmatlannokká válnak hivatásuk betöltésére. Amint a harcban küzdő katona leváltásáról is gondoskodni kell a körültekintő hadvezérnek, ha győzedelmesen akarja megvívni harcát a mindig új erővel támadó ellenféllel szemben.

A kisebbségi sorsban élő nemzet kebelében működő egyházak elsősleges feladata a kisebbségi küzdelmes sorsközösség vállalása. A nemzet létfenntartási harcában az öntudatos és áldozatos szerepvállalás. A nemzeti élet számtalan alakulatában mindenki, aki a nemzethez tartozónak érzi magát, képességei és viszonyai szerint megtalálhatja a neki megfelelő nemzeti munkáját. Csak félreállani nem szabad, mert az, aki kivonja magát és a távolból télelőül nézi a nemzet létfenntartási harcát, az maga kőösíti ki magát a nemzet testéből. Parazita életet él, a nemzet életnedvét szívja ahelyett, hogy annak életterejét gyarapítaná.

Kálvinista életfelfogásunk alapja a kötelességtudás és a keresztyén szolgálat vállalása. Ezen életfelfogásnak népünk között való elterjesztése és megerősítése céljából alakult meg a Református Összefogás nevet viselő mozgalom. Hasonló című lapját két hetenként jelenteti meg. Mindenkit kérünk, aki nemzetünket és egyházunkat szereti, aki jövőnkét szolgálni kívánja, hogy támogassa munkával és tudásával ezen kezdeményezésünket. A kezdet nehéz, mert járatan utakon indul, de meg vagyok győződve, ha református közvéleményünk mellénk áll, a gyenge magból terebélyes fa sarjadzik egyházunk és nemzetünk szolgálatára és előmenetelére.

Közgyűlés a sorsdöntő kérdéseinket megvilágító, azokban irányt mutató, egyházunk és nemzetünk mélységes szeretetét dokumentáló beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni rendeli s egyházkerületünk összes lelképásztoraiknak, tanítóinak, presbitereinek s általuk minden gyülekezetünknek megértő figyelmébe ajánlja.

2. Gyalóky László főjegyző jelenti, hogy a közgyűlés alkotó tagjai kellő számban jelen vannak s így a gyűlés határozatképes.

Tudomásul lejegyeztetik. A jegyzőkönyv vezetésével Gyalóky László főjegyző, hitelesítésével pedig a kerületi elnökség bízott meg.

3. Dr. Nagy Béla egyházmegyei gondnok a közgyűléshez intézett levélle-

ben jeleni, hogy betegsége miatt a gyűlésen nem jelenhetett meg.
Távolmaradását a bélyegzés igazolta.

4. Olvaszatot a szervezetünkön bízottáig jegyzőkönyve, mely szerint az elnökség által elrendelt szavazás során

I. Az önkormányzati képviselőválasztásra beérkezett 79 szavazat, melyből érvényesnek találtak 71 szavazatot Győrffy Lajos megyei igazgató tanácsos 31, Farkas Károly városi tanácsos igazgató tanácsos 16, Rácz Lajos megyei igazgató tanácsos 9 szavazatot kapott, a fennmaradt többi szavazat 11 egyén között oszlott meg. Nem szavazott Nagyszálló, Zsigárd és Somorja, érvénytelen szavazatot adott a) Ipolyvásztó, mert hiányzik a lelkész aláírása, a lelkész és az egyház bélyegzője, b) Alszól, mert hiányzik a lelkész és gondnok aláírása, a lelkései hivatal bélyegzője, c) Alsószőlős, mert hiányzik a lelkései hivatal bélyegzője, d) Csillápatas, mert hiányzik a lelkései hivatal bélyegzője, e) Diósförgepataj, mert hiányzik a lelkései hivatal és az egyház bélyegzője, f) Perbete, g) Csuz, h) Negyed, mert ez utóbbi három szavazat nem külön lapon küldte be.

II. Az egyházkerületi világi aligazgató választására beérkezett 79 szavazatból érvényesnek találtak 71 szavazatot, melyből dr. Kersék János 20, dr. Guba János 18 és Cseke János 17 szavazatot kapott, míg a többi 10 egyén között oszlott meg. Hiányzott Zsigárd, Somorja és Nagyszálló szavazata, érvénytelenül szavazott a) Hontvársány, mert hiányzik a lelkész aláírása, b) Alszól, mert hiányzik a lelkész és gondnok aláírása és a lelkései hivatal pecsétje, c) Alsószőlős, mert hiányzik a lelkései hivatal pecsétje, d) Csillápatas, mert hiányzik a lelkései hivatal pecsétje, e) Csuz, f) Perbete, g) Réte, mert ez utóbbi 3 egyház nem külön lapon szavazott, h) Diósförgepataj, mert hiányzik a lelkései hivatal és az egyház pecsétje.

III. Az egyházkerületi lelkései tanácsbő (2) választására beérkezett 160 szavazatból érvényesnek találtak 150 szavazatot közül Pap K. Árpád 38, dr. Aggácsi Sándor 32, Antal Gyula 22, Szabó S. Sigmund 14 szavazatot kapott, a többi szavazat 17 egyén között megcsondították, hiányzott Zsigárd és Nagyszálló szavazata, érvénytelen szavazatot adott a) Alszól, mert hiányzik a lelkész és gondnok aláírása és a lelkései hivatal bélyegzője, b) Csillápatas, mert hiányzik a lelkései hivatal bélyegzője, c) Diósförgepataj, mert hiányzik az egyház bélyegzője, d) Somorja, mert a szavazólapon kiállítás szabályaita, e) Ipolyvásztó, mert hiányzik a lelkész aláírása, a lelkései hivatal és az egyház pecsétje.

IV. Az egyházkerületi világi tanácsbő (3) választására beérkezett 233 szavazatból érvényesnek találtak 221 szavazatot közül Cseke János 34, Fülöp Sigmund 29, dr. Guba János 25, dr. Kersék János 18, dr. Csorba István 15, Tóth Kálmán 15 szavazatot kapott, míg a többi szavazat 28 egyén között oszlott

meg. Nem érkezett be Nagysalló, Somorja és Zsigárd szavazata, érvénytelen szavazatot adott a) Alistál, mert hiányzik a lelkész és gondnok aláírása és a lelkési hivatal bélyegzője, b) Csilizpatas, mert hiányzik a lelkési hivatal bélyegzője, c) Diósförgepatony, mert hiányzik az egyház pecsétje, d) Alsószőlős, mert hiányzik a lelkési hivatal pecsétje.

Ezek szerint Pap K. Árpád már az első menetben általános többséggel egyházkerületi lelkési tanácsbíróvá választatott, a többi tisztséget illetőleg pedig:

I. Zsinati tanító képviselőre Györfly Lajos és Farkas Károly.

II. Világi aljegyzőre dr. Kersék János és dr. Guba János

III. Lelkési tanácsbíróra dr. Agyagási Sándor és Antal Gyula.

IV. Világi tanácsbíróra Csekey János, Fülöp Zsigmond, dr. Guba János, dr. Kersék János, dr. Csorba István és Tóth Kálmán között szűkebb körű szavazás vált szükségessé.

Az elnökség elrendelte a szűkebb körű szavazást, ennek során a bizottság jelentése szerint I. a lelkési tanácsbírói tisztségnél dr. Agyagási Sándorra 48, Antal Gyulára 26 szavazat, II. a világi aljegyzői tisztségnél dr. Kersék Jánosra 44, dr. Guba Jánosra 31, III. az egyházkerületi világi tanácsbírói tisztségnél Fülöp Zsigmondra 62, Csekey Jánosra 51, dr. Guba Jánosra 33, dr. Csorba Istvánra 31, Tóth Kálmánra 28, dr. Kersék Jánosra 16, IV. a zsinati tanítóképviselői tisztségnél Györfly Lajosra 49, Farkas Károlyra 26 szavazat esett.

Ezek szerint a szűkebb körű választás során dr. Agyagási Sándor, dr. Kersék János, Fülöp Zsigmond, Csekey János, dr. Guba János és Györfly Lajos nyerték el az általános többséget.

Nem érkezett be Losonc, Nagysalló, Nemesoroszi és Somorja szavazata. Csak két világi tanácsbíróra szavazott Martos, csak 1 világi tanácsbíróra szavazott Felsőgellér, 2 világi tanácsbíróra szavazott Hontvarsány (harmadik szavazatát ugyanis Végh Mihályra adta). Érvénytelen szavazatot adott Csilizpatas és Alsószőlős az összes tisztségekre, mert hiányzik a lelkési hivatal pecsétje, Alistál a lelkési tanácsbírókra, mert szavazatáról hiányzik a gondnok aláírása.

Az egyházkerületi közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi, Pap K. Árpádot és dr. Agyagási Sándort megválasztott egyházkerületi lelkési, Fülöp Zsigmondot, Csekey Jánost, dr. Guba Jánost világi tanácsbíróknak, dr. Kersék Jánost egyházkerületi világi aljegyzőnek, Györfly Lajost zsinati tanítóképviselőnek jelenti ki, tőlük a hivatalos esküt kivette.

A nem, — vagy érvénytelenül szavazott egyházközségeket tisztségenként és szavazatonként 10—10 korona pénzbírsággal

marasztalja el, melynek behajtásával megbizza az illetékes egyházmegyék espereseit.

5. Gyalókey László főjegyző hivatkozással magas életkorára, az ezzel együttjáró erő és munkakedv fogyatkozásra, s azon idő elkövetkezére, „amikor más övedez be bennünket s oda viszen, ahova nem akarnánk“, megköszönve az egyházkerület kitüntető bizalmát, főjegyzői és tanácsbírói tisztségéről lemond és felmentését kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés mély megilletődéssel hajlik megfőtiszteltető Gyalókey László kerületi főjegyző és tanácsbíró ur, kerületünk és egyházi közéletünk e kipróbált vezér egyéniségének elhatározása előtt, mellyel a közgyűlés által nyilvánított ismételt kérelem ellenére is kerületi tisztségeitől való megválását bejelentette. A lemondást őszinte sajnálattal veszi tudomásul s egyházkerületünk, egyetemes egyházunk szolgálatában hosszú évek során végzett hűséges munkájáért hálás köszönetét nyilvánítva, szívből kívánja hogy a kegyelem Istene adjon esztendőihez esztendőket és a közéleti munkától való visszavonulás csendjét ragyogja be egyházkerületünk őszinte szeretete és nagyrabecsülése!

A megüresedett főjegyzői és tanácsbírói tisztségek betöltésére 1938. január 31-ki határidővel a szavazást elrendeli és annak keresztülvezetésével az elnökséget megbizza.

6. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 11 pont alatti határozatában bejelenti, hogy kerületi képviselőinek megbízatása lejárván, a következő 3 évre, vagyis 1938—1939—1940. évekre megválasztottak:

a) Rendes képviselőkül: Szabó S. Zsigmond bajkai és dr. Agyagási Sándor garamvezekényi lelkészek — lelkészi, dr. Kersék János és Csekey János világi részről.

b) Póttagokul: Konta Károly, Pap József lelkészi, dr. Guba János és Székely Béla világi részről.

A kerületi közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi, a megválasztottakat a közgyűlés alkotó tagjaiul tekinti és jegyzőkönyvében nyilvántartani rendeli.

7. Főtiszteltető püspök ur előterjeszti a közgyűléshez intézett következő jelentését:

meg. Nem érkezett be Nagysalló, Somorja és Zsigárd szavazata, érvénytelen szavazatot adott a) Alistál, mert hiányzik a lelkész és gondnok aláírása és a lelkészi hivatal bélyegzője, b) Csilizpatas, mert hiányzik a lelkészi hivatal bélyegzője, c) Diósfőrgépatony, mert hiányzik az egyház pecsétje, d) Alsószőlős, mert hiányzik a lelkészi hivatal pecsétje.

Ezek szerint Pap K. Árpád már az első menetben általános többséggel egyházkerületi lelkészi tanácsbíróvá választatott, a többi tisztséget illetőleg pedig:

- I. Zsinati tanító képviselőre Győrffy Lajos és Farkas Károly.
- II. Világi aljegyzőre dr. Kersék János és dr. Guba János
- III. Lelkészi tanácsbíróra dr. Agyagási Sándor és Antal Gyula.
- IV. Világi tanácsbíróra Csekey János, Fülöp Zsigmond, dr. Guba János, dr. Kersék János, dr. Csorba István és Tóth Kálmán között szűkebb körű szavazás vált szükségessé.

Az elnökség elrendelte a szűkebb körű szavazást, ennek során a bizottság jelentése szerint I. a lelkészi tanácsbírói tisztségnél dr. Agyagási Sándorra 48, Antal Gyulára 26 szavazat, II. a világi aljegyzői tisztségnél dr. Kersék Jánosra 44, dr. Guba Jánosra 31, III. az egyházkerületi világi tanácsbírói tisztségnél Fülöp Zsigmondra 62, Csekey Jánosra 51, dr. Guba Jánosra 33, dr. Csorba Istvánra 31, Tóth Kálmánra 28, dr. Kersék Jánosra 16, IV. a zsinati tanítóképviseelői tisztségnél Győrffy Lajosra 49, Farkas Károlyra 26 szavazat esett.

Ezek szerint a szűkebb körű választás során dr. Agyagási Sándor, dr. Kersék János, Fülöp Zsigmond, Csekey János, dr. Guba János és Győrffy Lajos nyerték el az általános többséget.

Nem érkezett be Losonc, Nagysalló, Nemesoroszi és Somorja szavazata. Csak két világi tanácsbíróra szavazott Martos, csak 1 világi tanácsbíróra szavazott Felsőgellér, 2 világi tanácsbíróra szavazott Hontvassány (harmadik szavazatát ugyanis Végh Mihályra adta). Érvénytelen szavazatot adott Csilizpatas és Alsószőlős az összes tisztségekre, mert hiányzik a lelkészi hivatal pecsétje, Alistál a lelkészi tanácsbírókra, mert szavazatáról hiányzik a gondnok aláírása.

Az egyházkerületi közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul veszi, Pap K. Árpádot és dr. Agyagási Sándort megválasztott egyházkerületi lelkészi, Fülöp Zsigmondot, Csekey Jánost, dr. Guba Jánost világi tanácsbírónak, dr. Kersék Jánost egyházkerületi világi aljegyzőnek, Győrffy Lajost zsinati tanítóképviseelőnek jelenti ki, tőlük a hivatalos esküt kivette.

A nem, — vagy érvénytelenül szavazott egyházközségeket tisztségenként és szavazatonként 10—10 korona pénzbírsággal

marasztalja el, melynek behajtásával megbizsa az illetékes egyházmegyék espereseit.

5. Gyalókay László főjegyző hivatkozással magas életkorára, az ezzel együttjáró erő és munkakedv fogyatkozásra, s azon idő elkövetkezére, „amikor más övedez be bennünket s oda viszen, ahova nem akarnánk”, megköszönve az egyházkerület kitüntető bizalmát, főjegyzői és tanácsbirói tisztségéről lemond és felmentését kéri.

Az egyházkerületi közgyűlés mély megilletődéssel hajlik meg főtiszteletű Gyalókay László kerületi főjegyző és tanácsbíró ur, kerületünk és egyházi közéletünk e kipróbált vezér egyéniségének elhatározása előtt, mellyel a közgyűlés által nyilvánított ismételt kérelem ellenére is kerületi tisztségeitől való megválását bejelentette. A lemondást őszinte sajnálattal veszi tudomásul s egyházkerületünk, egyetemes egyházunk szolgálatában hosszú évek során végzett hűséges munkájáért hálás köszönetét nyilvánítva, szívből kívánja, hogy a kegyelem Istene adjon esztendőihez esztendőket és a közéleti munkáktól való visszavonulás csendjét ragyogja be egyházkerületünk őszinte szeretete és nagybecsülése!

A megüresedett főjegyzői és tanácsbirói tisztségek betöltésére 1938. január 31-ki határidővel a szavazást elrendeli és annak keresztülvételével az elnökséget megbizsa.

6. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 11 pont alatti határozatában bejelenti, hogy kerületi képviselőinek megbízatása lejárván, a következő 3 évre, vagyis 1938—1939—1940. évekre megválasztottak:

a) Rendes képviselőkül: Szabó S. Zsigmond bajkai és dr. Agyagási Sándor garamvezekényi lelkészek — lelkészi, dr. Kersék János és Csekey János világi részről.

b) Póttagokul: Konta Károly, Pap József lelkészi, dr. Guba János és Székely Béla világi részről.

A kerületi közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi, a megválasztottakat a közgyűlés alkotó tagjaiul tekinti és jegyzőkönyvében nyilvántartani rendeli.

7. Főtiszteletű püspök ur előterjeszti a közgyűléshez intézett következő jelentését:

PÜSPÖKI JELENTÉS.

A Dunáninneni Református Keresztyén Egyházkerületnek
Pozsonyban 1937. november 13-án tartott rendes
közgyűlésén.

Ha kimegyünk a természetbe, a hervadás világának szomorú lehellete köszönt reánk mindenünnen. Letarolt szántóföldek felett röpöködnék az ég madarai, megszáradt füvekre peregnek a sárga levelek, eltemetve a mezők lilioma régen lehullott virágának porladó maradványait. „Magszárad a fű, elhull a virág” ezt a prófétai szöveget követi a természet test szerinti, az elmulás törvényének engedelmessé váló élete. „Magszárad a fű, elhull a virág, mert az Úrnak szele fuvallt rá.” Az életnek ura a tavaszi rügyfakadás érdekében ráfuvallt a múlt teremtményeire, a hosszú téli álmól pánccsja alatt megújuló élet csirája lappang, várja Teremtője szavát, hogy arra, mint parancsra előszökjön, életét újra kezdje és hivatását így teljesítse.

A test szerinti étellel párhuzamosan, de egészen más törvények szerint halad a lelkek élete. Mikor Méltóságokat e történelmi város falai között Isten kegyelméből megint köszönhetem, a lelki szántóföldek, a lelki aratás, a lélek virágai felé óhajtom irányítani mindnyájunk figyelmét. Ebben a világban nincs őszi elmulás, sem tavaszi rügyfakadás: itt mindig gyümölcsstermő nyárnak kell lennie. Vajjon nem száradtak-e el az örökkévaló Gazda ama szántófölde, melyek megművelését mireánk bízta. Vajjon az Evangéliumot hirtő nagy Magvető vetése nyomán milyen aratás következik a mi gondoskodásunk mellett? Hatvannégyezer lélek istápolását bízta reánk a Mindenható Isten és e hivatás teljesítésében megint egy év határköve elé állított: vajjon e lelkekből fakadtak-e a hálás és szent élet illatozó virágai, hogy dicsőítsék a mi kegyelmes mennyei Atyánkat? Ezek a mai nap kérdései, melyekre ha türelemmel szívvel megfélemlünk, megvallhatjuk, hogy minden áldás, ami munkánk nyomán fakad, nem a magunk érdeme, hanem az óveit megsegítő Isten ajándéka, nem mi munkáljuk azt, hanem rajtunk, eszközökön keresztül maga az Egyház feje: a Krisztus.

Szükségesnek tartottam ezt előrebocsájtani, mert nyomban leszögezni kívánom azt, hogy az istentagadásnak és az egyház életére-törésnek szervezett aknamunkája, sőt nyilvános támadásai ellenére az ébredés jeleit ebben az esztendőben immár fokozott mértékben viseli magán Egyházunk élete. Oh, nem gondolok itt világrengető események előjeleire, sem pedig nagy, de gyümölcstelen elhatározásokra, csak éppen egyházkerületünk kebelében szerényen meghúzódó tényekre, melyek egyszerűek, mint a mezők liliomai, de ékeesebbek, mint Salamon király minden dicsőségében. Ilyen a mi Énekeskönyvünk most megjelent III. kiadása, melynek példányai igen gyorsan fogynak, bizonyosságul

annak, hogy református népünk lelkét nem tudják meghódítani az Isten ellen való bölcsességek, sem elnyomni az ellene emelt magaslatok, hanem csak felfokozták benne a Hozzá való közeledés boldog vágyakozását. Konventi gyűlés alkalmával köszönetet ohajtok mondani mindazoknak, akik a kiadás fáradságos, de áldásos munkájában fáradoztak. De egyidejűleg éberem kell tartanunk azt a törekvést, hogy a nagyvilágba szétszórt magyar reformátusság közös, egységes Énekeskönyvhöz, közös egységes liturgiához és hitoktatáshoz jusson. Ezzel a gondolattal fordult valamennyi magyar református püspökhöz tartalmass memorandumában Ágoston Sándor leketicsi püspök. Nagy cél lebeg előtte, amikor azt jelzi, hogy az összes magyar reformátusok lelki egységének munkálására Vásárhelyi János erdélyi püspök segítségével közös bizottságot fog egybehívni, melynek tagjai a magyar református püspökök lennének, kiknek összejövetele, közös imádkozása, sok jó gondolat forrása lehet a kívánt egység létrejöttének érdekében. Német mintára egységes és egy esztendő igehirdetési anyagát magábanfoglaló segédeszközök, valamint egységes gyakorlati folyóirat bevezetését sürgeti szintén e cél szolgálatában. Igen üdvös dolog, ha a lelkészek és hitoktatók munkájukhoz jó forrást kaphatnak — nem hallgathatom el, hogy a mi területünkön két hasonló folyóirat volt —, viszont a támogatásnak nem szabad odáig jutnia, hogy a támogató az önműködést elsorvassza, aminek folytán a középkor „Dormi secure” megismétlődhetésének veszélye fenyeged.

A szétszórt egyedek és erők összefogására a mi Egyházunk keretein belül is történtek megmozdulások. Kerületünk egyik végvárában, Losoncon rendezte az „Összefogás” mozgalmának élgárdája hosszú idő után az első egyetemes jellegű konferenciát, július hó első napjaiban. Mindnyájunk részére, kik azon résztvettünk, felejthetetlen élményt jelentettek a losonci konferencia napjai. A gótikus templom szószéke előtt, melyről szíve vérével kicsinyeit tápláló pelikán alakja néz alá, meleg egybekapcsolódó kézfogásban találkoztunk az „Összefogás” iránya az ugyancsak kerületünkbeli kiindult belmissziói mozgalommal. Majd a gácsi vár történelmet látott boltivei alatt találkoztunk ifjúságunk és közéletünk vezetőivel. Megremegtek a tömör falak a zoltárének ritmusára és mi könnyek között egybefonódó tekintettel tódultunk ki eltörölhetetlen emlékekkel a szívünkben, sodródtunk le a lépcsőkön és örültünk, hogy végre egyszer kitolonghattuk magunkat kedvünkre református testvérek között: éreztük, hogy vagyunk, hogy sokan vagyunk és erősek vagyunk, csak a Krisztushoz menjünk és az ő nevében összefogjunk. A gácsi várban felzúgó „Mindig velem” akkordjainak lélekbevéssző emléke és az „Összefogás” című református néplap üde, evangéliumi szelleme a megújítói annak a reménységünknek, hogy Sionunk magához térőben van, megtalálja megint az örök fundamentumot: a lelki egységet kegyelemmel munkáló Krisztust.

PÜSPÖKI JELENTÉS.

A Dunáninnen, Református Keresztyén Egyházkerületnek
Pozsonyban 1937. november 13-án tartott rendes
közgyűlésén.

Ha kimegyünk a természetbe, a hervadás világának szomorú lehellete köszönt reánk mindenünnen. Letarolt szántóföldek felett röpködnek az ég madarai, megszáradt füvekre peregnék a sárga levelek, eltemetve a mezők liliuma régen lehullott virágának porladó maradványait. „Magszárad a fű, elhull a virág” ezt a prófétai szöveget követi természet test szerinti, az elmulás törvényének engedelmeskedő élete. „Magszárad a fű, elhull a virág, mert az Úrnak szele fuvált reá.” Az életnek ura a tavaszi rügyfakadás érdekében reá-fuvall muló teremtményeire, a hosszú téli álmot pánccélja alatt megújuló élet csirája lappang, várja Teremtője szavát, hogy arra, mint parancsra előszökjön, életét újra kezdje és hivatását így teljesítse.

A test szerinti étellel párhuzamosan, de egészen más törvények szerint halad a lelkek élete. Mikor Méltóságokat a történelmi város falai között Isten kegyelméből megint köszönhetem, a lelki szántóföldek, a lelki aratás, a lélek virágai felé óhajtom irányítani mindnyájunk figyelmét. Ebben a világban nincs őszi elmulás, sem tavaszi rügyfakadás: itt mindig gyümölcsstermő nyárnak kell lennie. Vajjon nem száradtak-e el az örökkévaló Gazda ama szántóföldei, melyek megművelését mireánk bizta. Vajjon az Evangéliumot hintő nagy Magvető vetése nyomán milyen aratás következik a mi gondoskodásunk mellett? Hatvannegyezer lélek istápolását bizta reánk a Mindenható Isten és e hivatás teljesítésében megint egy év határátköve elé állított: vajjon e lelkekből fakadtak-e a hálás és szent élet illatozó virágai, hogy dicsőítsék a mi kegyelmes mennyei Atyánkat? Ezek a mai nap kérdései, melyekre ha töredelmes szívvél megfelelünk, megvallhatjuk, hogy minden áldás, ami munkánk nyomán fakad, nem a magunk érdeme, hanem az övéit megsegítő Isten ajándéka, nem mi munkáljuk azt, hanem rajtunk, eszközökön keresztül maga az Egyház feje: a Krisztus.

Szükségesnek tartottam ezt előrebecsajítani, mert nyomban leszögezni kívánom azt, hogy az istentagadásnak és az egyház életére-törésnek szervezett aknamunkája, sőt nyilvános támadásai ellenére az ébredés jeleit ebben az esztendőben immár fokozott mértékben viseli magán Egyházunk élete. Oh, nem gondolok itt világrengető események előjeleire, sem pedig nagy, de gyümölcstelen elhatározásokra, csak épen egyházkerületünk kebelében szerényen meghuzódó tényekre, melyek egyszerűek, mint a mezők liliumai, de ékeesebbek, mint Salamon király minden dicsőségében. Ilyen a mi Énekeskönyvünk most megjelent III. kiadása, melynek példányai igen gyorsan fogynak, bizonyosságul

annak, hogy református népünk lelkét nem tudják meghódítani az Isten ellen való bölcsességek, sem elnyomni az ellene emelt magaslatok, hanem csak felkoczták benne a Hozzá való közeledés boldog vágyakozását. Konventi gyűlés alkalmával köszönetet óhajtok mondani mindazoknak, akik a kiadás fáradságos, de áldásos munkájában fáradoztak. De egyidejűleg éberem kell tartanunk azt a törekvést, hogy a nagyvilágba szétszórt magyar reformátusság közös, egységes Énekeskönyvhöz, közös egységes liturgiához és hitoktatáshoz jusson. Ezzel a gondolattal fordult valamennyi magyar református püspökhöz tartalmas memorandumában Ágoston Sándor feketicsi püspök. Nagy cél lebeg előtte, amikor azt jelzi, hogy az összes magyar reformátusok lelki egységének munkálására Vásárhelyi János erdélyi püspök segítségével közös bizottságot fog egybehívni, melynek tagjai a magyar református püspökök lennének, kiknek összejövetele, közös imádkozása, sok jó gondolat forrása lehet a kívánt egység létrejöttének érdekében. Német mintára egységes és egy esztendő igehirdetési anyagát magábfoglaló segédeszközök, valamint egységes gyakorlati folyóirat bevezetését sürgeti szintén e cél szolgálatában. Igen üdvös dolog, ha a lelkészek és hitoktatók munkájukhoz jó forrást kaphatnak — nem hallgathatom el, hogy a mi területünkön két hasonló folyóirat volt —, viszont a támogatásnak nem szabad odáig jutnia, hogy a támogató az önműködést elsorvassza, aminek folytán a középkor „Dormi secure” megismétlődhetésének veszélye fenyeget.

A szétszórt egyedek és erők összefogására a mi Egyházunk keretein belül is történtek megmozdulások. Kerületünk egyik végvárában, Losoncon rendezte az „Összefogás” mozgalmának élgárdája hosszú idő után az első egyetemes jellegű konferenciát, július hó első napjaiban. Mindnyájunk részére, kik azon résztvettünk, felejthetetlen élményt jelentettek a losonci konferencia napjai. A gótikus templom szószéke előtt, melyről szíve vérével kicsinyeit tápláló pelikán alakja néz alá, meleg egybekapcsolódó kézfogásban találkoztunk az „Összefogás” iránya az ugyancsak kerületünkbeli kiindult belmissziói mozgalommal. Majd a gácsi vár történelmet látott boltívei alatt találkoztunk ifjúságunk és közéletünk vezetőivel. Megremegtek a tömör falak a zsoltárének ritmusára és mi könnyek között egybefonódó tekintettel tódultunk ki eltörölhetetlen emlékekkel a szívünkben, sodródtunk le a lépcsőkhöz és örültünk, hogy végre egyszer kitolonghattuk magunkat kedvünkre református testvérek között: éreztük, hogy vagyunk, hogy sokan vagyunk és erősek vagyunk, csak a Krisztushoz menjünk és az ő nevében összefogjunk. A gácsi várban felzúgó „Mindig velem” akkordjainak lélekbevésődő emléke és az „Összefogás” című református néplap üde, evangéliumi szelleme a megújító annak a reménységünknek, hogy Sionunk magához térőben van, megtalálja megint az örök fundamentumot: a lelki egységet kegyelemmel munkáló Krisztust.

De egyebekben is mutatkoznak az ébredés jelei: egyre sűrűbben és egyre nagyobb arányokban terem gyümölcsöket a hivek áldozatkészsége, növekedik a templom és iskola szeretetének tettekben megnyilvánuló kegyelmi ajándéka. Buca és Sók tavalyi templomújítása ez évben nem maradt követők nélkül: Baracskai és Deáki renoválta tekintélyes költséggel a gyülekezet Istenházát, míg Negyed templomának megújítása a napokban ér befejezéséhez. A deákii gyülekezet templom és orgonaavatási ünnepélyén 1937. augusztus 29-én a komáromi egyházmegye elnökségével résztvettem. Nagy megnyugvásunkra szolgál, hogy a deáki egyházközség nem a kufármunkát kereste, hanem az orgona elkészítését a világhírű Rieger orgonaépítő cégre bízta. A deákii orgonát hallgatni lelki üdülés.

A templomok megújításával kapcsolatban kell megemlékezni az Iskolaügyi Referátusnak a műemlékekre vonatkozó közléséről. Prágában magam is megtekintettem a „Régi művészet Szlovenszkón“ című kiállítást, amelynek egyik megállapítása az volt, hogy számtalan egyházi műemlék értékét veszítette azáltal, hogy a tulajdonos egyházközség a Műemlékvédő bizottság megkérdése nélkül a saját szakállára javítást végzett azokon. A Referátus fegyelmi eljárást indít a jövőben minden olyan lelkész és gyülekezeti előjáróság ellen, aki az egyház tulajdonát képező kegyeszereken, műemlékeken, erre hivatottak megkérdése nélkül végez javítást vagy változtatást, ugyszintén államellenes cselekedetnek minősíti az ilyen kegyeszerek áruba bocsátását, leginkább pedig külföldre szállítását. Nézetem szerint az ilyen intézkedést csak helyeselni kell, hiszen egyházunk gazdag történetét éppen ezek az emlékek sugározzák, ezért szeretetből és hitvalló őseink iránti tiszteletből is őrködni kell megmaradásuk felett.

A lelkek áldozatokban mutatkozó ébredésének mélyebb alapját a Belmisszió erősödésében kereshetjük. Csaknem valamennyi gyülekezetünknek megvannak a szeretetmunka és az Ige szolgálatára rendelt szervei úgy, hogy felerült már többek között a Biblia- és Leánykörök központi irányításának gondolata is. Az egység szempontjából üdvös gondolatot azonban nem szabad oda fejlesztenünk, hogy a külső irányítás a gyülekezet lelkészét megkerülve a hivek egyetértését és pásztorukkal való jóviszonyát megbolygassa. Ezt csak a szekták teszik, de a Belmisszióknak éppen ezek ellen kell Jézus juhait felfegyverezni. A szekták elleni harcban mindenkinek, különösen falusi népünknek egyszerű, de hasznos segédeszközt nyújt Szabó Zsigmond nagyodi lelkésztestvérünk füzetkéje, mit nála bárki megrendelhet.

Az egyetemes Konvent a prágai magyar reformátusok lelki gondozását a pozsonyi püspöki hivatalra bízta arra az esetre, ha Prágában református segédlelkész katonai szolgálatot nem teljesítene. Megállapítható, hogy az elmúlt iskolaévben egy, most pedig két segédlelkészünk van Prágában, kik az ujságok

híradása szerint végezték és végzik az istentiszteleteket. A református katonák lelkipozícióját Radechovsky ezredes, evangélikus tábori szuperintendens karolta fel. Már jóval a bevonulás előtt levélben érdeklődött hivatalomnál a bevonulandó ref. segédlelkészek felől, kiket tervszerűen foglalkoztat az olyan hadtesteknél, hol ref. katonafiaink teljesítenek szolgálatot.

Örvendés tudomásul szolgál, hogy egyházi életünk megújulásával kapcsolatban lassan a gyarapodás mesgyéjére lép Egyházunk vagyona is. Az elmúlt évek nagy veszteségei ugyan egyelőre pótolhatók nem voltak, de ma már legalább is megszűntek. Kedvező vételek vagy eladások, valamint új alapítványok sok egyházunk helyzetén könnyítettek. A kolozsnémai ref. egyház 2 hold 699 öl ingatlanát adta el 35 700 Ké-ért, tehát olyan összegért, amin az eladott tulajdon többszörösét szerezheti meg. A komáromi egyházmegye elnökségének jóváhagyása után az adásvételi szerződést egyházkerületünk elnöksége 1937 okt. 19-én megerősítette. A pozsonyi ref. egyház új épületben helyezte el Diákinternátusát. Szép fekvésű kertben emelt villaszerű épületet vásárolt egészséges helyen. A modern épület kerttel és központi fűtéssel együtt 400.000 koronába került. Az adásvételi szerződést a komáromi Egyházmegye elnöksége 1937 augusztus 15-én 1142/37. szám alatt, a Dunáninneni egyházkerület elnöksége pedig augusztus 19-én 632/37. szám alatt jóváhagyólag megerősítette. Javulásról tanuskodó megnyugtató híreket hallunk a gondnokság alá helyezett Nagysalló és társegyházai vagyoni helyzetéről és csak örömminkre szolgálhat az is, hogy egyházi Tanítóképző intézetünk elhelyezése kérdésében két egyházmegye képviselőiben két egyházközség is versenyez. Adja Isten, hogy ez a nemes verseny úgy egyházunk, mint a szóbanforgó intézmény javát szolgálja.

Figyelemreméltó az egyházmegyék bejelentései között az összesen öt új alapítvány, amit áldozatos, buzgó hívek hagytak Isten dicsőségére és gyülekezeteink javára szereztek. Ezeket csak az tudja igazán értékelni, aki látta, hogy válságos időkből micsoda erőforrást jelentett egyházaink megtartására az ősök áldozatkészsége. Örvendezve adhatunk hálát Istennek, hogy ez az áldozatkészség nem szűnik meg. sőt megújulóban van, látható eszközökkel erősítvén a láthatatlan egyházat.

Iskoláink ügye már kevésbé vigasztaló, de ez nagyrészt nem rajtunk múlik. Bár ez évben is számos iskolánk fejlesztette ki új osztályait, mint Ujlót és Negyed, számtalan ideiglenes osztályt véglegesített az Iskolaügyi Referátus (így a padányi iskola II., az ujbarsi II., a marcelházi II., bátorkeszi III., Búcs, Perbete, Nemesócsa III., illetve V., a nagymegyéri III. és IV. osztályát), ami egyuttal azt is jelenti, hogy ugyanannyi fiatal református tanítónk kapott véglegesen állást és kenyeret; vannak azonban szomorú hírek is. Barsban az egyke szomorú következményei látszanak meg iskoláink fejlődésének életén.

Felüszere és Caramlók iskolája II ideiglenes osztályát az illető iskolaszék véglegesíteni kívánta. A Referátus azonban figyelmeztette nevezett iskolák fenntartóját, hogy saját érdekében és az esetleg kenyerét vesztő tanítókra való tekintettel álljanak el egyelőre jogos kérésüktől, mert az osztály fennmaradása a református születések csökkenő tendenciájára való tekintettel nem látszik biztosítottnak. Más esetben a körzeti polgári iskolák eljövendő felállítására hivatkozott az iskolai hatóság, amikor az osztály véglegesítésétől eltekinteni kérte az illető iskolaszéket. Itt az az álláspontom, hogy mindaddig, míg a körzeti polgári iskolák felállítása be nem teljesedett, az iskolaszékek csak kérjék az osztály véglegesítését, mintegy biztosítván a biztosíthatókat. Itt említem meg, hogy a kérvények beadási határideje már nem június 30, mint eddig volt, hanem május 31. A referátusnak ezt elrendelő átiratát magyar nyelvű kivonatban közöltem a Hivatalos Lapban. Ugyancsak a Református Egyház és Iskola 1937. szeptember 18.-i számában közöltem a Referátusnak az externista tanítójelöltek hozzájárulási engedélyére vonatkozó intézkedését magyar fordításban.

A Referátus egy másik rendelkezése az iskola-igazgatók alkalmazását és javadalmazását érinti. Ennek értelmében igazgató csak végleges tanító lehet. Az 1922 július 13.-i III. törvénycikk 15. §-a értelmében az igazgató-tanítóknak igazgatói pótlékra van igénye, minek kiutalását azonban a Referátus Egyházainkra hárítja ugyanazon törvény 45. §-ára hivatkozva, mely szerint az igazgatói pótlékot mindig az iskolafenntartó köteles megteríteni. Így visszautasította a dunamocsi iskolaszék ilyen kérelmét, arra hivatkozva, hogy az 1926 év december 22-i kormányrendelet tanítói fizetéseket szabályozó rendelkezése nem vonatkozik az igazgatói pótléokra.

Az iskolaügyekkel foglalkozva elérkeztünk egyházunk és a Csehszlovák állam viszonyához. Tisztelettel jelentem a Főtiszteletű Méltóságos egyházkerületi gyűlésnek, hogy Masaryk G. Tamás elnök ur halála alkalmából részvétáviratot küldtem a Köztársaság ez időszaki Elnökéhez és a temetésen is résztvettem, mint a Konvent lelkeszelnöke. Az elnöki iroda az említett tényekért köszönetét fejezte ki. Benes köztársasági elnök ur születése napján május 28-án könyörgéses istentiszteletet tartottunk az Országos Közművelődési Szövetség felkérésére. Még idejében kaptuk a kérelmet, így az egyes lelkészek az esperesi hivatalok útján felhivhattak. Október 28-án megünneplése tárgyában ugyancsak a közművelődési szövetség intézett hozzánk kérdést. Mivel azonban e tekintetben az egész egyházkerületre vonatkozó intézkedés még nem történt, csak a pozsonyi egyház nevében tudunk válaszolni. Allg egy héttel az állami ünnep előtt az Iskolai Referátus elrendelte, hogy az iskolák már október 27-én tartsanak szűk körű ünnepélyeket, hogy a tanulók a másnap politikamentes rendezéseken résztvehessenek. Az esperesi hivatalok útján közöltem ezt az egyes iskolaszékekkel. A közművelődési szövetség kérdése

után, de még az állami ünnep előtt az Országos Hivatal elnöksége kérésére a konventi elnök egyházkerületenként szabályozta az állami ünnep templomi megünneplését. Panasz egyelőre nem érkezett. Ajánlatos is, hogy erre különösen ügyeljünk, mert az elmúlt esztendőben csak egy mulasztás történt és az is súlyos következménnyel járt. Általában nagyon szigorúan veszik a lelkészek idevágó kötelességeit, sőt egy adott esetben azt a közlést kapta egyik lelkésztársunk, hogy elvárják tőle nemcsak állampolgári, de hazafiui kötelességeinek teljesítését is.

Lelkészeink fizetésének a III. osztályra vonatkozó értékmegállapítása az Országos Hivatal részéről már megindult. Eddig 14 lelkészi, illetve segédlelkészi állás helyi jövedelmének felértékelése készült el. Ezek közül az Országos Hivatal csak három bevallási ívet hagyott változtatás nélkül. Az egyik készpénzfizetéses lelkészi, a másik pedig kongruára alapozott segédlelkészi állás. Különben pedig általános az a tendencia, kimutatni, hogy a helyi jövedelem becsértéke lehetőleg meghaladja a 9000.— koronát, hogy így az állam a kongrua-adáستól megmeneküljön.

Egyházkerületünk kebelében négy Egyetemes jellegű intézményünk működik, melyeknek vezetőségei külön jelentésben számolnak be a múlt évi működésük eredményéről. Itt csak annyit óhajtok közölni, hogy a losonci theol. szemináriumban június hó végén megtartott I. és II. lelkészképesítő vizsgákon, mint Konventi lelkészelnök jelen voltam és hogy egyházkerületünk gyűlekezeti szolgálatába az I. lelkészképesítő vizsgát sikerrel letettek közül 3 segédlelkész lépett, kik közül kettő október elsején katonai szolgálatra bevonult. Egyházkerületünkben azelőtt szolgálatot teljesítő segédlelkészeink közül kettő jelentkezett a II. lelkészképesítő vizsgára és annak sikeres letétele után szolgálati helyeiket újból elfoglalták. A segédlelkészek hiánya egyelőre még érezhető, amennyiben nemcsak rendszeresített segédlelkészi állások vannak üresen, hanem sokszor helyettes és gondozó lelkészekül is exmittált theológust kellett kérnünk. Ez a hiány a theológiai szeminárium hallgatóinak mai létszáma mellett talán egy esztendő múlva szündefélben lesz.

A Komáromi Tanítóképző intézettel kapcsolatban megemlítem az Iskolaügyi Referátusnak azt a leiratát, ami Francke iskolaügyi miniszter ural lefolyt megbeszélésünk következményeképpen 1937 január 9.-én hivatalomnak bejelentette, hogy szűkebbkörű bizottság fog január havában Komáromba kiszállni, hogy az intézet működését felülvizsgálja. Az Igazgató tanács összehívásának szükségességére való hivatkozással ismételt közbenjárásom után sikerült annyit elérni, hogy a Referátus három nappal a bizottság érkezése előtt jóakarattal jelezte, hogy a felülvizsgálat január 26. és 27.-én fog megtörténni, ami be is teljesedett. A bizottság Dobeš dr. min. tanácsossal megjelent a jelzett napon és a vizsgálat részünkre igen kedvező lett, amennyiben a Tanítóképzőt enged-

lyezték, működését elismerték azzal a feltétellel, hogy 1941-ig új, a célnak megfelelőbb épületet emelünk az Intézet számára

A kiskoszmályi Béthel árvaház eddigi áldásos munkáját egy betegápolda beállításával szélesebb alapokra óhajtja fektetni. E célból az árvaház két diakonisszája Pozsonyba jött, hogy az evangélikus testvéregyház szívességét igénybevéve az itteni Diakonissza intézet kórházában valamit elsajátíthasson a nemes hivatás önfeláldozó tudományából. Lakásukról és ellátásukról a Református Diákinternátus és Menza gondoskodik.

Talán ismeretes már némelyikünk előtt az az áldozatos munka, amit Vecsey Lajosné sz. Takács Olga Martoson végez, hogy istenadta tehetségének alkotásait a martosi kézimunkát készítő nők részére közkinccsé tegye. Szinte felsorolhatatlan, mi mindennel gyarapította ez a derék tanítónőnk a martosi kézimunka-háziipart. Munkájáról Francke iskolaügyi miniszter ur tudomást szerezvén Vecseyné részére egy értékes művészettörténelmi könyvet küldött, mintegy dokumentálván azt, hogy a gyönyörű kézimunkák fejlesztésében kifejtett fáradozásait méltányolja és azokat értékesnek ismeri el is. Amikor őszinte örömmel tölt el derék egyházi munkásaink részére felelős és magas körökből érkezett elismerés, kívánjuk Vecseyné Takács Olga urnőnek, hogy Isten kegyelméből még soká vezethesse a martosi nők dolgos kezét református népünk hasznára és gyönyörűségére, tanítónőink részére pedig követendő példa gyanánt.

Az elmúlt esztendő számos személyi változást hozott egyházkerületünk tisztikarában és lelkesi karában. Gondolok itt elsősorban az eltávozottakra. Hűvös, csipős téli szél fujt még, mikor örök nyugalomra helyeztük Schmidt Imrét, világi tanácsbiránkat, majd rövid idő múlva dr. Tóth Sándort. Még nagyon messze volt a tavasz, amikor Puskás Lajos, a martosi gyülekezet hosszú időn át volt lelkipásztora visszaadta lelkét mennyei Atyjának és virágokkal pompázó ravatalt állított Isten természeté az április 2-án elhunyt Csiba Imre dunamocsi lelkész, egyházkerületi tanácsbíró testvérünknek. Hosszu lelkipásztori munkálkodásnak vetett véget a halál, amikor augusztus 15-én elragadta szerettei közül Kovács-Sebestény Kálmánt, az ipolypásztói gyülekezet pásztorát. Kerekes József csúzi lelkész halála hirtelenül, röviddel nyugdíjaztatása után következett be. Halottainkat egyházkerületünk hálája kíséri, mert szeretteink életükben oly sokat, oly sok ideig tettek és áldoztak, hogy a hála mellett ott a kérdés: kik végzik el ezután azt a munkát, amit azok végeztek idáig, akiket siratunk?

A régiek felfogása az volt, hogy a természeti világot oszlopok tartják s ha ezek elkorhadnak, következik a világ pusztulása. A régi felfogás ez volt. A mi keresztyén felfogásunk nem ismeri el ugyan, hogy a keresztyén világot oszlopok tartják, de elismeri, hogy a keresztyén világot keresztyén oszlopok, munkára és áldozatra kész lelkek tartják fenn, akiket az isteni gondviselés, ha elhív a földön végzett munkásság színteréről, ugyanakkor más oszlopokat, hitben

gazdag utódokat rendel a keresztyén munka folytatására és a keresztyén világ terheinek hordozására. Amidőn tehát halottainkal könnyező szemmel búcsúztatjuk a feltámadás reményében, ugyanakkor bizzuk egyházunk jövődjét az Úrra s Ő gondoskodik a hiányok pótlásáról. Ezzel a megújulást jelentő biztatással köszöntöm tisztikarunk újonnan megválasztott tagjait, az egyházkerületi világi aljegyző urat és az új egyházkerületi világi és lelkeszi tanácsbíró urakat. Köszöntöm a megüresedett állásokba behelyeztetett lelkésztestvéreinket és Isten megáldó kegyelmét kérem Egyházkerületünk életének ma kezdődő új esztendejére. A mai kor a biznyságtévés kora és ennek szüksége van Krisztus tanítványaira, Isten gyermekeire, hitvallók és gályarabok utódaira. Szükség van ma az olyan biznyságtévő életekre, kikben a régiek elmúlásával megújul minden. Milyen nagy kegyelme nyilvánul meg Istennek abban, hogy épen minket állított ide — és milyen nagy terhe van ennek a kegyelemnek. Krisztus terhe ez, amit gyönyörűséggel kell hordoznunk. Harcunk Ő érette van és életünk benne teljesedik be. Legyen hát az Ő ereje velünk, erősítsen a megújuló munkában az Ő időket átölelő és emberi sziveket összefogó ígérete:

„E világban nyomoruságtok léssen,
De bizzatok, én meggyőztem a világot!”

Az egyházi közélet minden terére kiterjedő gonddal szerkesztett püspöki jelentésért a kerületi közgyűlés hálás köszönetét és elismerését fejezi ki, a jelentést általánosságban tudomásul veszi, azt egész terjedelmében jegyzőkönyvébe felvenni rendeli, határozatot igénylő egyes pontjaira nézve pedig az alábbiakban határoz.

a) Elismerését és köszönetét fejezi közgyűlésünk az Énekeskönyv III-ik kiadását intéző bizottságnak eredményes munkájáért s örömmel üdvözlí dr. Ágoston Sándor jugoszláviai ref. püspök kezdeményezését a sokfelé tagolt magyar reformátusság egységes liturgiája és közös énekeskönyve megvalósítása s e végből valamennyi ref. püspök közös tanácskozása tárgyában tett kezdeményezéséért.

b) Elismeréssel veszi tudomásul a közgyűlés a Református Összefogás által Losoncon rendezett, szépsikerű és áldásos konferenciáról szóló jelentést s köszönetét nyilvánítja mindazoknak, akik ref. ifjúságunk öntudatra ébredése és evangélizálása érdekében áldozatos munkát végeznek.

c) Baracska és Deáki templonrenoválásáról, ez utóbbi orgona beszerzéséről, Negyed templomépítéséről szóló jelentést, mint egyházi életünk megújulásának szép biznyságait örömmel veszi tudomásul közgyűlésünk s az áldozatkész gyülekezeteknek, hivatott vezetőknek elismerését és köszönetét nyilvánítja.

d) A Műemlékvédő Hivatal, illetve Iskolai Referátusnak egyházi műemlékeink megőrzése tárgyában a jelentésben körvonalazott intézkedéseire külön is felhívja a közgyűlés az összes presbitériumok figyelmét.

e) A szekták elleni küzdelemben — első sorban a veszélyeztetett gyülekezetekben — mint értékes segédeszközt melegen ajánlja a közgyűlés az illetékesek figyelmébe Szabó Zsigmond nagyodi lelkes hitvédő füzetét.

f) A prágai magyar reformátusok, valamint a történelmi országrészekben szolgáló ref. katonáink lelkigondozásáról tett jelentést a közgyűlés tudomásul veszi s Radechovsky tábori szuperintendens urnak testvéri segítségéért köszönetet mond.

g) Koloznéma ingatlaneladása, Pozsony ingatlanszerzése ügyében adott elnökségi megerősítés, Nagysalló és társegyházai anyagi viszonyainak javulása, az egyházkerületben 5 alapítvány létesüléséről szóló jelentés tudomásul szolgál.

h) Az egyházkerület iskoláinak új osztályokkal történt bővítése, fejlesztése tárgyában közgyűlésünk megnyugvással veszi tudomásul Püspök ur jelentését. Felhívja azonban a felsőszecei és garamlőki presbitériumokat, hogy iskolájuk bővítését, illetve második, ideiglenes osztályuk véglegesítését újból kérvényezzék és szorgalmazzák, a kerületi elnökséget pedig kéri, folyamodásuk kedvező elintézése érdekében az állami tanügyi hatóságoknál közbenjárni sziveskedjék.

Utasítja egyben a közgyűlés az érdekelt presbitériumokat, hogy iskolabővítés iránt kérvényeiket mindenkor a megszabott határidőig — május 31-ig — kellően felszerelve nyújtsák be az illetékes tanügyi hatósághoz.

i) Az igazgatói pótlék ügyében az iskolaügyi kormány kedvezőtlen döntése sajnálattal vétetik tudomásul

j) Masaryk G. Tamás elnök ur halála alkalmából tett elnökségi intézkedéseket tudomásul veszi a közgyűlés. Ugyasint tudomásul veszi Benes köztársasági elnök ur születésnapja, valamint az államünnepl templomi megtartása ügyében kiadott rendelkezéseket is s felhívja a kebelbeli összes lelkészeket és tanítókat, hogy ezen intézkedésekhez a jövőben is szorosan alkalmazkodjanak.

k) A kongruális III-ik lusztrum, a losonczi theol. szeminárium, lelkészképesítő vizsgálatok, valamint a komáromi tanítóképző államhatósági elismerése tárgyában adott jelentést a közgyűlés tudomásul veszi.

l) Az egyházkerületi közgyűlés köszönetét nyilvánítja a pozsonyi ág. ev. egyháznak és a Ref. Diákmenzának azon testvéri segítségükért, mellyel lehetővé tették, hogy a kiskoszmályi árvaház 2 diakonisszája a kórházi szeretetszolgálatban kiképzést nyerhessen.

m) Elismeréssel veszi jegyzőkönyve lapjaira közgyűlésünk Vecsey Lajosné sz. Takács Olga martosi tanítónő érdemeit, aki a magyar népművészet és háziipar megmentése, felvirágoztatása érdekében példaadó, értékes munkásságot fejt ki, magas kitüntetése alkalmából szívből köszönti őt, kívánva, hogy Isten kegyelméből még sokáig folytathassa áldásos munkáját!

n) Igaz kegyelettel örökíti meg közgyűlésünk jegyzőkönyve lapjain Schmidt Imre és dr. Tóth Sándor világi tanácsbírák, Puskás Lajos martosi, Csiba Imre dunamocsi, Kovács-Sebestény Kálmán ipolypásztói, Kerekes József csúzi lelkészek emlékezetét. Valamennyien évek hosszu során át odaadó hűséggel és buzgósággal munkálkodtak ref. egyházunk szolgálatában, elhalálozásuk felett érzett őszinte részvétéről gyászoló családjukat jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

o) Egyházkerületi közéletünk új munkásait: dr. Kersék János világi aljegyző, Pap K. Árpád és dr. Agyagási Sándor lelkészi, Fülöp Zsigmond, Csekey János és dr. Guba János világi tanácsbírói urakat szeretettel köszönti közgyűlésünk, munkálkodásukra a kegyelem Isteneinek gazdag áldását kéri.

8. A barsi egyházmegye 1937 július 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 9/2. szám alatti határozatában megállapítja azon sajnálatos tényt, hogy egyházunk állami jogi helyzetében az elmúlt év folyamán semmi haladás nem mutatkozik, ismétellen felterjesztéssel él a kerület utján a konventre, felkérvén, hogy az államkormányal való érintkezésben állandóan sürgesse egyházi kánonainknak megerősítését, az 1919-1920 évi elmaradt államszegélyeink kiutalását, a kongrua törvény végrehajtása során ért sérelmek — lelkészi szolgálati évek be nem számítása — orvoslását, adósegélyeinknek a változott pénzügyi viszonyokhoz mért, valorizált értékben való folyósítását.

A kerületi közgyűlés a kérelmet pártolólág terjeszti fel a konventre.

9. A kerületi belmissziói bizottság beterjeszti jegyzőkönyvbe foglalt jelentését a kerületben végzett belmissziói munkáról.

A barsi és a komáromi egyházmegyék belmissziói bizottságainak jelentései egyöntetűen megállapítják azt, hogy lelkipásztoraink tudatában vannak annak, hogy református egyházunk történelmi időket él át és akkor, midőn a világ

körülöttünk teljesen megváltozott, egyetemes református egyházunknak is meg kell változnia: adminisztrációs egyházból misszionáló egyházzá kell lennie. Egyházkerületünk életének örvendetes ismertető jele a lelkekért való fokozottabb felelősség felébredése. Lelkipásztoraink világosan látják, hogy minden nappal közelebb jön a két ellentétes világnézet közti döntő harc ideje. Mind jobban kiéleződik az ellentét a hitelenség és a vallásos világnézet között. A hitelenségnek mind a két formája lényegében támadja a keresztyénséget, az „istentelének” egész világot átható propagandája épp olyan veszélyes, mint a modern pogányság. Mert ezek a hitellen irányzatok levetették az álarcukat és a keresztyénség nyílt és elszánt ellenségeinek vallják magukat, a vallásos világnézetet vallóknak is öntudatosabban kell megvallaniok a hitüket és bizonyosságot kell tenniök Isten mellett. Ezért látjuk örvendetes jelenségként egyházkerületünk lelki életének mind jobban való kimélyülését.

Az elmúlt esztendő hitéletéről az egyházmegyei belmissziói bizottságok a következőket jelentik:

I. A gyermekek közti munka.

Mind a két egyházmegyénkben ez a munkaág a legkiépítettebb. Bizonyára azért, mert ez a munka az, amely a legtöbb lelki örömet és gyönyörűséget szerez a végzőjének, aránylagosan a legkönnyebb és a leghamarabb mutat eredményeket. Egyházkerületünk 57 gyülekezetéből érkezett jelentés, hogy ott van vasárnapi iskolai munka. Lelkipásztoraink dicséretre méltóan átérzik annak óriási fontosságát és jelentőségét annak, hogy a gyermekeket már kiskorukban megnyerjük a Krisztus számára, bevezessük őket a Szentírás világába, megszeretessük velük az egyházat, mint lelki édesanyjukat és olyan lelki hatásokat adjunk nekik, amelyek végigkísérik őket az életük útján, lelki kapcsolatba hozzuk őket kis korukban azzal, aki a gyermekek legigazabb barátja: a Jézus Krisztussal. Mind két egyházmegyénk lelkipásztorai ezért helyeznek olyan nagy súlyt erre a munkaágra. Hogy gyermekeink is mennyire szeretik a vasárnapi iskolát, mutatja az a tény, hogy 19 gyülekezetünkben úgy érkezett a jelentés, hogy ott csoportos tanítás van, az egyes csoportok vezetésére a gyülekezet tagjai közül jelentkeznek buzgó egyháztagok, tanítók és tanítónők, lelkipásztorok feleségei és családtagjai. Munkatársak emez örvendetes jelentkezése a hitélet elmélyülésének biztos jele. Az ifjúsági- és leánykőr tagjai így adják vissza az egyháznak azt a szeretetet, amelyet a korábbi években megéreztek a lelki édesanyjuk részéről. Kiemelendő e téren a komáromi gyülekezet jelentése, hol a serdülő ifjak felelősséget éreznek a kisebbek iránt és önként sietnek munkatársai lefajlanni magukat a kis gyermekek Krisztushoz való vezetésében, csoportvezetőkkel lesznek a vasárnapi iskolában. Ahol csoportos vasárnapi iskolai

tanítás van, ott mindenütt meghonosodott az a nagyon helyes gyakorlat, hogy a hét bizonyos, előre meghatározott napján a csoportvezetők részére a lelkipásztor előkészítő órát tart.

A vasárnapi iskolával kapcsolatban kívánatos lenne meghonosítani a jugoszláviai reformatusok gyakorlatát, ahol mindenütt egységes vezérfonal szerint tanítanak a vasárnapi iskolákban és minden vasárnapi iskolai óra végén a résztvevő gyermekek egy kis nyomtatott lapocskát kapnak, amelyen rövid összefoglalás van az az órai bibliai anyagból, meg van rajta az aranymondás és azon az órán énekelt ének. Az ilyen kis lapok a gyermek evangéliháziációnak áldott s kedvelt eszközei lehetnek. Feltétlenül szükséges lenne a vasárnapi iskolai szövegség megalkotása is.

II. Az ágendázás.

Mindkét egyházmegye lelkészei azt jelentik a gyülekezet előtti hitvallástételre való előkészítésről, hogy az már csaknem mindenütt egész éven át tart, a leányegyházakban az előkészítést az előkönyörgő tamító, az anyaegyházakban nagyon helyesen a legtöbb helyen a lelkipásztorok végzik, akik nagyon jól tudják azt, milyen döntő jelentőségű a serdülő ifju további lelki életére a biblia, hitvalló szellemben végzett ágendázás. Több gyülekezet jelenti azt, hogy igen szép eredménnyel honosította meg a két éven át tartó előkészítést. Ennek a lelkiismeretesen végzett munkának több helyen már szép eredményei is jelentkeznek. Mindkét egyházmegye belmissziói jelentése arról számol be, hogy áldozócsütörtök napján a gyülekezet előtti hitvallástétel igen ünnepélyes keretek között, a gyülekezet jelenlétében meggyégbe. Ezzel kapcsolatban kívánatos az ágendázásnak olyan intenzív komolyságu végzése, hogy a hitvallástévő serdülő ifjak egészen természetesnek tartásák az ifjusági körbe való átlépést.

III. Az ifjuság lelki gondozása.

Egyházkerületünk lelki életének egyik legnagyobb kérdése, a felnövekedő ifjuságot hogyan lehet megóvni a hitetlenség mind szélesebb körü propagandájától, hogyan lehet ellensúlyozni annak romboló hatását, szóval hogyan lehet az ifjuságot megtartani az egyház számára? Az egyházmegyéből erre vonatkozó beérkezett jelentések mind arról szólnak, hogy a hitetlenség romboló hatása sehol se érezhető olyan nagy mértékben, mint éppen az ifjuságnal és pedig ugy a fiuknál, mint a leányoknál. A gyülekezet jelentései sok helyen panaszkodnak arról, hogy a falusi ifjuság igen nagy részében közönyös az egyházával szemben. A lelkipásztorok felelősséget érezve sok helyen megkíséreltek mindkét nemü ifjuság külön csoportokban való összegyűjtését, de az az ifjuság közönyen és nemtörődömségén meghiusult. A gyülekezetek jelentései között van

több olyan is, amely egészen őszintén és komolyan feltárja az ifjúság lelki és erkölcsi életének nagy fokú lesüllyedését. Sok helyen gátoló akadálya a bibliás, református ifjúsági munkának a szülői házak romboló hatása. A falusi utca romlott szelleme, a züllött barátok, a falu megromlott közszelleme és egyháziatlan légkörre sok helyen megmértelyezik az ifjúság lelkét és lehetetlenné teszik az ifjúsági munkát.

A két egyházmegye belmissziói jelentései csak 24 helyről tudnak beszámolni, ahol van valamilyen ifjúsági munka, de ezek a jelentések nem tüntetik fel, hogy az ott folyó ifjúsági munka komoly, református, bibliás munka-e, vagy pedig csak kedélyes, szórakoztató összejövetelekről van szó. Valamivel jobban áll a leánykőri munka, a jelentések 32 gyülekezettről számolnak be e munkát illetőleg. Egyetemes egyházunk élete fordul meg azon, hogy milyen lesz a felnövő ifjúság, azért kellene a mainál sokkal nagyobb súlyt helyezni az ifjúsági munkának minden gyülekezetben való beállítására. Felettes egyházhatóságunknak is komolyabb figyelemmel kellene kísérnie ezt a kérdést, amely a jövőnket illetőleg sokkal fontosabb, mint az adminisztráció sok-sok más kérdése. A már meglévő ifjúsági és leányköröket céltudatos munkával ifjúsági bibliakörökké kell átalakítani, hogy azok ne csak szórakoztató, szindarabosdit játszó, bálokat rendező, a hitetlen világ léhaságait szolgáló, üres szórakozásra alkalmat nyújtó összejövetelek legyenek, hanem a falusi ifjúság lelki megújódását szolgáló, református egyházunk szellemét propagáló drága alkalmak. Igen komoly munkáról számol be a komáromi gyülekezet, ahol a Timotheus kör nemcsak bibliás munkát végez, hanem csoportvezetőket is ad a vasárnapi iskola és a serdülő munka számára és tervbe vették egy hatalmas ifjúsági központ felépítését a „Timotheus palota” formájában. Örvendetes a pozsonyi gyülekezetnek jelentése is arról, hogy vett egy szép villát a közép-, szak- és a felső iskolás ref. ifjúság ellátásának céljaira.

Az ifjúsági munkával kapcsolatban feltétlenül szükséges lenne egy a Konvent rendelkezése alatt álló ifjúsági lelkész beállítása, aki nélkül rendszeres, céltudatos és egyöntetűen kiépített református, egyházas irányú ifjúsági munkánk sohasem lesz.

IV. A felnőttek közti munka.

E tárgyval kapcsolatban mindkét egyházmegye jelentése megegyezik abban, hogy a vallásos estélyek rendezése a téli időszakban általánosan meghonosodott. A barsi egyházmegye 39 gyülekezettről, a komáromi egyházmegye majdnem minden gyülekezetéről jelenti, hogy szokásban van a vallásos estélyek rendezése. A felnőttek énekkarai is szépen közreműködnek a vallásos estélyeken és az énekpételes templomi istentiszteleteken, ugyyszintén a temetéseken. A barsi

egyházmege 20 gyülekezeetről jelenti, hogy ott van énekkar. E téren minden tiszteletet és elismerést megérdemel mindkét egyházmege kántortanítóinak hűséges és lelkiismeretes munkája. Sajnos azonban, hogy igen kevés gyülekezet jelentése számol be a felnőttek közti mélyebb és komolyabb lelki munkáról. Maguk a vallásos estélyek a legtöbb helyen mélyebb nyomokat nem igen hagynak a lelkekben. Hatásuk a legtöbbször igen felszínes. A személyes hitélet ápolását sokkal eredményesebben szolgálják a bibliakörök. Erről a munkáról az egész egyházkerületünkben mindössze 44 jelentés tud beszámolni. Ez a meglehetősen csekély szám mutatja, hogy gyülekezeteink hitélete még mindig sekélyes, hiányzik az Isten Igéjével való állandó táplálkozás, az imaélet komolysága és az Isten mellett való nyílt bizonyágtétel. A házi istentiszteletek tartásáról csak alig egy-két gyülekezet mer beszámolni.

V. A szórványok lelki gondozása.

A barsi egyházmege belmissziói bizottságának jelentése beszámol arról, hogy a gyülekezetek lelkipásztorai az ott lakó családokat rendszeresen látogatják és az iskolás gyermekeket vallásoktatásban részesítik. A komáromi egyházmege jelentése sajnálattal említi meg, hogy a szórványokban lakó hiveink gondozása nagyrészt az iskolás gyermekek hitoktatásában merül ki. Pedig a reverzális adás és a katolikus akció tervszerű munkája révén a szórványokban lakó hiveinkből veszítünk el a legtöbbet. E téren is fokozottabb és lelkiismeretesebb munkára lenne szükségünk.

VI. Iratterjesztés.

Mindkét egyházmege jelentése kiemeli, hogy ez egyike a leggyöngébb pontjainknak. Hozzájárul talán az is, hogy a falusi ref. népünk meglehetősen sekélyes kulturéletet él s egészen a legújabb időkig nem igen becsülte sokra a könyvet. Hiveink közt a vallásos iratok terjesztése terén nagy mulasztások terhelnek bennünket. Isten üzenete az írott betűn át olyan kevés hívünkhöz érkezik el, pedig ezeknek lenne hivatása kimélyíteni a templomi igehirdetés hatását. A beérkezett jelentések szerint az egyházkerület területén elterjesztettünk 746 Bibliát, 704 leszakító naptárt, 1648 Szeretet-naptárt. Rendszeres iratterjesztéssel csak a komáromi és a mikolai gyülekezetek foglalkoztak. A Kis Tükör c. lap egyházkerületünk területén járt 635 példányban, a Szeretet ujság 496 példányban, a Hajnal 339, az Összefogás 141, más vallásos lapok 25 példányszámban. Imakönyv elfogyott 19 darab. Rendkívül elszomorító az Összefogás című lap csekély számu elterjedése.

VII. Szociális tevékenység.

E téren még a kezdet kezdetén vagyunk. Szociális munka csaknem mindenütt az iskolás gyermekek karácsonyi felruházásában merül ki. Rendszeres szegénygondozás csak Komáromban történik, ahol erre a munkára beállított diakonissza, a gyülekezeti szegényház és a 42 tagú diakonátus végzi áldásos munkáját igen tiszteletreméltó a Református Összefogás ily irányú tevékenysége is. Minthogy korunkban a szociális ellentétek igen kiéleződtek, a gazdasági válság falun is erősen érezteti hatását és rombolólag hat a gyülekezeti életre, megújuló egyházunknak e téren is mind többet és többet kell tennie.

VIII. A belmisszió hatása.

Mindkét egyházmegye jelentése kiemeli, a belmisszió hatásaként a templomi istentiszteletek fokozottabb látogatottságát, az egyéni és a gyülekezeti hitélet kimélyülését, az egyházhoz való komolyabb ragaszkodást, az áldozatkészség emelkedését.

IX. A külmisszió.

E tárgy iránti érdeklődés felébresztését a Nehézy Károly által szerkesztett Hajnal című lap szolgálja. Minthogy a külmisszió terén a magyar ref. egyházunk még olyan keveset tett, szükséges lenne falusi gyülekezetünk figyelmét jobban reá irányítani e kérdésre. A külmisszióra való adakozás terén főleg a barai egyházmegye gyülekezetei tűnnek ki, úgy a felnőttek közti református nép-evangélizáció munkájában, mint a külmisszió propagálásában a kiskoszmályi árvaház diakonisszái végeznek elismerésre méltó szép munkát.

X. A lelkészek és tanítók közti munka.

Az egyházi tisztviselők hitéletének mélyítését szolgálják a lelkészi és tanítói baráti körök, melyeket mindkét egyházmegye területén meghonosítottak. Komáromban továbbképző tanfolyam volt, több helyen mindkét egyházmegyében presbiteri konferencia is. Érsekújváron az év elején a két egyházmegye belmissziói bizottsága közös megbeszélést tartott.

XI. JavaslatoK.

A beérkezett jelentések javasolják az ifjúsági munka kiéplését, a konfirmációs oktatás két évre való beosztását, a presbiteri konferenciák rendszeresítését, a ref. intelligencia bevonását az egyházi munkába, a belmissziói tevékenység fokozottabb egyházhatalósági ellenőrzését, ifjúsági konferenciák tartását,

egyházi gyűléseink vallásos, református jellegének fokozottabb kiemelését, a valláson iratterjesztést, gyülekezeti munkások képzését, missziói lelkesítő állás megszervezését.

Az egyházkerületi közgyűlés a belmissziói bizottság jelentését helyeslőleg tudomásul veszi és azt elfogadja. Megbízta a bizottság elnökét, hogy a jugoszláviai egyházi vezetőséggel kapcsolatba lépve kérjen engedélyt ahhoz, hogy az ő vasárnapi iskolai anyaguk nálunk is kiadható legyen és lépjen érintkezésbe kerületünk mindazon lelkipásztoraival, ahol vasárnapi iskola van a Vasárnapi Iskolai Szövetség megalakítása végett, ugyszintén tegye meg a lépéseket Ref. Ifjusági Kálvin János Körök megszervezése tárgyában. Ezek az Ifjusági Körök csak egyházhatóságilag jóváhagyott alapszabályokra szorulnak.

Az egyházkerületi közgyűlés különösképen felhívja a gyülekezeti lelkészek figyelmét az ifjusági munka megindítására és a gyülekezeti életbe való beépítésére.

A belmissziói bizottság elnöke a hivatalos lapban hívja fel a lelkipásztorok figyelmét arra, hogy közbijek vele a szórványokban lakó ref. híveink névsorát, mert azok részére a Ref. Összefogás hajlandó a maga lapját ingyen megküldeni. Az egyházkerületi közgyűlés fontosnak tartja a presbiteri konferenciák rendszeresítését, a ref. intelligenciának a gyülekezeti munkába való bevonását, az ifjusági konferenciák körzetenkénti megtartását, a gyülekezeti munkások képzését és intenzívebb ref. vallásos iratterjesztést.

10. Olvasatott a pénzügyi bizottság jegyzőkönyve, az Egyházkerület 1936. évi zárszámadása és az 1938. évi költségvetés tárgyában készített jelentése amint itt következik:

JEGYZŐKÖNYV,

mely felvétellett a Dunáninneni Református Egyházkerület pénzügyi bizottságának 1937. november 12-én tartott üléséről.

Jelen vannak: Fülöp Zsigmond elnöke alatt Nemes Kálmán pénztárnok, Szinay Sándor számvevő és Beke Kálmán pénzügyi bizottsági tag.

1) Elnök üdvözli a megjelenteket s a bizottság elnökétől Szinay Sándor számvevőt kéri fel.

Tudomásul szolgál.

2) Elnök megállapítja, hogy a bizottság az 1936. évi zárszámadást megvizsgálni és az 1936. évi vagyonmérleget s az 1938. évi költségvetést megállapítani van hivatva, továbbá ezekre vonatkozólag javaslatokat terjeszteni a közgyűlés elé.

Tudomásul szolgál.

3) Nemes Kálmán pénztáros előterjeszti az 1936. évi zárszámadásokat valamint az 1938. évi költségvetési előirányzatot.

I. A Dunáninneri Református Egyházkerület 1936. évi zárszámadása.

A) Bevételek.

1. F. számla	-	-	-	-	Kč	33 460.95
2. Kamat	-	-	-	-	"	2 639.20
3. Mórocz Mihály hagyatéka	-	-	-	-	"	8 674.55
4. Phoenix-jutalék	-	-	-	-	"	4 507.20
5. Egyházmegyék járuléka	-	-	-	-	"	8 528.10
6. Birósági letétekre	-	-	-	-	"	500.—
7. Államsegély	-	-	-	-	"	20 000.—
8. Barsi Egyházmegye adománya	-	-	-	-	"	37.20
9. Püspök ur befizetése	-	-	-	-	"	18 000.—
10. Konv. pénztár pénzküldeménye	-	-	-	-	"	5 000.—
11. 1935. évi pénzmaradvány	-	-	-	-	"	773.97

Összesen: Kč 102 121.17

B) Kiadások.

1. Takarékbetétre	-	-	-	-	Kč	27 436.35
2. F. számlára	-	-	-	-	"	33 930.95
3. Fizetésekre	-	-	-	-	"	8 750.—
4. Externista, kántor, hittanvizsga, fuvar	-	-	-	-	"	656 10
5. Egyh. ker. gyűlési és egyéb fuvar	-	-	-	-	"	4 963.40
6. Egyházmegyéknek belmissziói segély	-	-	-	-	"	12 000.—
7. Pozsonyi menzának	-	-	-	-	"	5 000.—
8. Kiskoszmályi árvaháznak	-	-	-	-	"	3 004.—
9. Református világszemlére	-	-	-	-	"	500.—
10. Jegyzőkönyv nyomtatásért	-	-	-	-	"	1 183.35
11. Irógép javítása	-	-	-	-	"	274.—
12. Letét visszafizetés	-	-	-	-	"	500.—

13. F számla költség	-	-	-	Kč	99.75
14. Gyógyalapra	-	-	-	"	1.797.60
15. Fizetések utáni 1/2 %/o illeték	-	-	-	"	569.75
16. 1936. évi pénzmaradv. mint egyenleg	-	-	-	"	1.455.92
Összesen Kč					102.121.17

A Dunáninnyi Református Egyházkerületi pénztár vagyron mérlege 1936. december 31.

TARTOZIK.

Vagyron:

1. Készpénz	-	-	-	Kč	1.455.92
2. Takarékbetét	-	-	-	"	73.909.75
3. F. számla	-	-	-	"	18.560.—
Összesen: Kč					93.925.67

K Ö V E T E L.

Teher:

1. Egyh. ker.-i közigazgatási alap	-	-	-	Kč	17.609.05
2. Demény: Theológiai alap	-	-	-	"	1.308.40
3. Süteő István „Theológiai alap“	-	-	-	"	1.978.25
4. Vörös V.: „Tanítóképző alap“	-	-	-	"	307.95
5. Egyetemes Konvent	-	-	-	"	5.000.—
6. Morócz M. alapítvány	-	-	-	"	9.045.90
7. Átmeneti költség	-	-	-	"	20.592.60
8. Egyenleg mint tiszta vagyron	-	-	-	"	38.089.52
Összesen: Kč					93.931.67

II. Költségvetés-előirányzat a Dunáninnyi Református Egyházkerület részére az 1938. évre.

A) Szükséglet.

1. Püspöki tiszteletdíj	-	-	-	Kč	15.000.—
2. Püspöki titkári tiszteletdíj	-	-	-	"	10.000.—
3. Kerületi tisztviselők tiszteletdíja	-	-	-	"	3.650.—

4. Koszmályi árvaház évi segélye -	-	"	1.000.—
5. " " földvételei segélye -	-	"	2.000.—
6. Pozsonyi Diákmenzára segély -	-	"	3.000.—
7. Jegyzőkönyv nyomtatásért -	-	"	1.500.—
8. Fuvarok és napidíjakra -	-	"	6.500.—
9. Irodaszerek és vegyesekre -	-	"	1.500.—
10. Püspöki iroda használata, fűtés, vil. -	-	"	2.000.—
11. Püspöki irodaszolgának -	-	"	700.—
12. Belmissziói segélyre -	-	"	6.000.—
13. Világszemlére -	-	"	500.—

Összesen: Kč 53.350.—

B) Fedezet.

1. Közigazgatási államsegély -	-	Kč	30.000.—
2. Barsi Egyházmegye évi járuléka -	-	"	1.265.20
3. Komáromi " " " -	-	"	3.242.—
4. Biztosítási irodától jutalék -	-	"	7.000.—
5. Kamatokból -	-	"	842.80
6. 1936. évi államsegélyből megtérül -	-	"	5.000.—
7. Belmissziói Konventi segély -	-	"	6.000.—

Összesen: Kč 53.350.—

A pénzügyi bizottság a számadást tételről tételre megvizsgálta s a vonatkozó pénztárinapló adataival megegyezőnek és okmányokkal igazoltnak találta. Megállapította, hogy az egyházkerület 1936. évi bevétele 102.121 korona 17 fillér kiadása 100.665 korona 25 fillér és így a pénztári maradvány 1.455 korona 92 fillér.

A bizottság javasolja, hogy a bemutatott zárszámadást s az annak függelékét képező vagyoni mérleget a kerületi közgyűlés jóváhagyni s a bizottság által készített költségvetési előirányzatot határozati erőre emelni sziveskedjék.

4) Megvizsgálta a bizottság az egyházkerületi pénztár 1937. november 12-iki állapotát és megállapította, hogy a pénztár bevétele 88.438.97 Kč., kiadása 87.140.— Kč., a pénztári maradvány 1.309 korona 97 fillér, mely összeget a pénztáros felmutatta.

5) Pénzügyi bizottság kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a tűz és életbiztosítási jutalékok elszámolhatása végett bocsássa rendelkezésre a biztosító társasággal kötött szerződést.

6) Pénzügyi bizottság jelenti, hogy a Mórócz fele alapítvány 1936. évi kamata címén 20235 Ké rendelkezésre áll, melynek kifizetésére egyházkerületi intézkedést kér.

Bratislava, 1937. november 12.

SZINAY SÁNDOR s. k.
e. ker. számvévő.

BEKE KÁLMÁN s. k.
bizottsági tag.

FÜLÖP ZSGMOND s. k.
bizottsági elnök.

NEMES KÁLMÁN s. k.
ker. pénztárnok.

a) Az egyházkerületi közgyűlés a pénzügyi bizottság jelentését tudomásul véve az 1936. évi zárszámadás és vagyonmérleget elfogadja.

b) Az 1938. évre a bizottság által készített és bemutatott költségvetési előirányzatot határozati erőre emeli.

c) Utasítja a kerületi pénztárt és számvévőséget, hogy az egyházmegyék járulékait a legutolsó népszámlálás hivatalos adatai alapján írja elő és szedje be.

d) Utasítja a kerületi pénztárt, hogy a Mórócz fele alapítvány kamatait a multa nézve egyszerre, a jövőben pedig évenként fizesse ki a teológiai igazgatóságnak.

e) A „Phönix” élet és jogutóda a „Star”, valamint a „Phönix Általános” biztosító társulatokkal való szerződéses viszony, valamint a

Református Biztosítási Iroda kérdésének rendezése ügyében felírt az egyetemes konventre

11. Olvastatott a kerületi tanügyi bizottság 1937. november 12-én kelt jelentése a vonatkozó jegyzőkönyvvel és statisztikai adatokkal együtt:

JEGYZŐKÖNYV,

felvétellett Pozsonyban 1937. november 12-én a dunáninneni ref. egyházkerület tanügyi bizottságának gyűléséről.

Jelen vannak: Czeglédy Pál esperes elnökölte alatt Fekets Sándor, Galambos Zoltán, Czibor József, Dr. Kenessey Kálmán és Nagy Sándor bizottsági tagok, utóbbi mint előadó és jegyző.

1.

Elnök a gyűlést megnyitja, üdvözi a megjelenteket és felkéri a tanügyi előadót jelentésének megtételére.

2.

Nagy Sándor előadó felolvassa alábbi jelentését:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

„Anyaszentegyházunk jövője a kálvinista magyar iskoláktól függ.“ — Ezt állapítja meg a barsi egyhmi tanügyi jelentés és nem kell hozzá különös optimizmus, hogy e megállapítás igazságát elfogadhassuk. Minden baj orvoslását a legvégső okoknál kell elkezdeni és a lélek tisztaságának megőrzésére is akkor kell gondolni, amikor még nem fertőzte meg a világ hiúságaival és a testiség az önzéseivel.

Közegyházi állapotaink megjavítására, anyaszentegyházunk ügyeinek előbbvitelére állandóan törekszünk. A legtiszteletreméltóbb próbálkozások, tervek és megindulások törnek a rögzös utat, de — be kell vallanunk — nem sok eredménnyel. Miért? Mert legtöbbször nem megyünk el a legvégső okokig és minden áron az elesett lelkekbe akarunk új életet önteni ahelyett, hogy az ártatlan tiszta gyermeki lelkeken keresztül kezdenénk meg ama jobb, igazabb élet megteremtését.

Örvendetes tény, hogy a barsi megállapítás nem elszigetelt jelenség, hanem méltó visszhangra talál a komáromi egyházmegyében is. Még örvendete-
sebb, hogy e megállapítás nem csak a hivatottak lelkében vert tekintélyes gyökéretet, hanem a gyülekezetek is mindinkább belátják ennek igazságát és fokozottabb mértékben gondoskodnak iskoláinkról. Beszédes tanubizonyossága ennek, hogy iskoláink az elmúlt 1936-37. isk. évben veszteséget nem szenvedtek, sőt egy új osztállyal megszorodott állományuk, mert a garamvezekényi gyülekezet osztatlan iskoláját kéttanerősre fejlesztette. Hivcink megértő szeretete és áldozatkészsége azonban nemcsak a saját gyülekezeti iskolájukra terjedt ki, hanem bőven hullt az áldásból legfiatalabb közintézményünkre: a ref. tanítóképzőkre is. A komáromi egyházmegye majdnem minden gyülekezete külön 1000—1000 Ké-t ajánlott fel a tanítóképző új épületének felemelésére, megértvén annak a másik szomorú tanításnak is az igazságát, hogy: „Verd meg a pásztor s elszéled a nyáj!“

Veszedelemes időköt élünk. Jobbról is, balról is ellenséges áramlatok törnek felénk. Egyik az örök Istenbe vetett üdvözítő hitünket, a másik pedig az apáinktól ránk maradt drága örökségünket akarja megtépzni. És a hitetlen, istentagadó szellemmel épp úgy fel kell venni a harcot, mint az elnemzelenítő törekvésekkel. Hála legyen az Istennek, hogy még vannak bátor, harcos testvéreink,

akik érzik szent kötelezettségüket és mindent elkövetnek, hogy a reájuk bízott ártatlan lelkeket megőrizték a veszedelmektől. Iskoláink és tanítóink minden dicséretet megérdemelnek azért a szép munkáért, amellyel gyermekeinkből Istenben bízó és nyelvünkhöz, fajunkhoz ragaszkodó embereket kívánnak nevelni.

A nehéz idők azonban nemcsak harcos munkát, hanem szigorú fegyelmet és éber vigyázást is kívánnak. Nemcsak dicsekvést, dicséretet, a hibák szépitését, takargatását, hanem őszinte feltárását a bajoknak és sürgetését az orvoslásoknak. Bajok pedig mindig voltak, sőt most is vannak. Iskolai állapotaink csak egy bizonyos szemszögből látszanak kielégítőeknek, a másik oldalról már nem olyan rózsás a helyzet. Bajok mutatkoznak, panaszok hangzanak innen is, onnan is és a rend, fegyelem hiánya is tapasztalható.

A bajok és panaszok tárgya természetesen az előbb említett két nagy veszedelem körül forog. Ilyenek: hogy a nem ref. iskolákba járó gyermekeink hitoktatása elé még mindig akadályokat gördítenek és hogy nagy nehézségekbe ütközik a szórványokon élő gyermekek lelki gondozása. Nem kisebb panasz ugyancsak a nem magyar tannyelvű iskolákba járó gyermekeink nagy létszáma, valamint az az eljárás, hogy az állami iskolai hatóságok iskoláinkkal magyar nyelven már egyáltalában nem leveleznek.

Nem kisebb azonban azoknak a bajoknak a száma sem, amit a mi hibánk, a rend és fegyelem hiányossága okoz. Ezeket pedig könnyen megszüntethetnénk és élvezhetnénk a biztonság s nyugalomnak azt az atmoszféráját, ami mindegyik sikerre vezet.

Az Iskolai Rendtartási szabályzatunknak életbe léptetését kerületi közgyűlésünk mult évi határozatával elrendelte s ennek végrehajtásáról az egyházmegyétől kimerítő jelentést kért; ezek a jelentések azonban nem érkeztek be, amiből arra kell következtetni, hogy a rendtartási szabályzat intézkedései nem mentek még át a gyakorlatba. Az iskolalátogatásoknak a rendtartás előírása szerint való lefolytatását is elrendelte a kerületi közgyűlés, a beérkezett jelentésekből azonban arra kell következtetni, hogy az iskolalátogatások még a régi szokások szerint folynak. Mindössze ezzel kapcsolatban a komáromi egyházmegyéből azon kérelem terjesztetett be, hogy a körlelkészek részére évi 2000 Ké kongruális beszámítás eszközöltsék ki. Az iskoláinkban használandó kötelező tankönyvek megállapításáról se adtak az egyházmegyék jelentést, amelyet a rendtartás pedig az egyházmegyék hatáskörébe utal; sőt inkább azt lehet megállapítani, hogy még az Egyet. Konvent által kiadott és kötelező használatra elrendelt tankönyveinket sem használják mindenütt iskoláink. Az új énekes könyveinknél is nagy visszatetszést szül az a helyzet, hogy sok helyen gyermekeink csak az iskolákban használhatják őket, a templomban pedig a régi énekes könyvek szerint kényszerülnek énekelni. Még mindig nincs egységesen vezetve minden iskolánkban a tanítások előtti kötelező bibliaolvasás. Nyomatékos és is-

1.

Elnök a gyűlést megnyitja, üdvözlí a megjelenteket és felkéri a tanügyi előadót jelentésének megtételére.

2.

Nagy Sándor előadó felolvassa alábbi jelentését :

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés !

„Anyaszentegyházunk jövője a kálvinista magyar iskoláktól függ.“ — Ezt állapítja meg a barsi egyhmi-i tanügyi jelentés és nem kell hozzá különös optimizmus, hogy e megállapítás igazságát elfogadhassuk. Minden baj orvoslását a legvégső okoknál kell elkezdni és a lélek tisztaságának megőrzésére is akkor kell gondolni, amikor még nem fertőzte meg a világ hiúságaival és a testiség az önzésével.

Közegyházi állapotaink megjavítására, anyaszentegyházunk ügyeinek előbbvitelére állandóan törekszünk. A legtisztéletreméltóbb próbálkozások, tervek és megindulások törík a rögzös utat, de — be kell vallanunk — nem sok eredménnyel. Miért? Mert legtöbbször nem megyünk el a legvégső okokig és minden áron az elesett lelkekbe akarunk új életet önteni abelyett, hogy az ártatlan tiszta gyermeki lelkeken keresztül kezdenék meg ama jobb, igazabb élet megteremtését.

Örvendetes tény, hogy a barsi megállapítás nem elszigetelt jelenség, hanem méltó visszhangra talál a komáromi egyházmegyében is. Még örvendete-sebb, hogy e megállapítás nem csak a hivatottak lelkében vert tekintélyes gyökérzetet, hanem a gyülekezetek is mindinkább belátják ennek igazságát és fokozottabb mértékben gondoskodnak iskoláinkról. Beszédes tanubizonysága ennek, hogy iskoláink az elmúlt 1936-37. isk. évben veszteséget nem szenvedtek, sőt egy új osztállyal megszaporodott állományuk, mert a garamvezekényi gyülekezet osztatlan iskoláját kéttanerősre fejlesztette. Híveink megértő szeretete és áldozatkészsége azonban nemcsak a saját gyülekezeti iskolájukra terjedt ki, hanem bőven hullt az áldásból legfiatalabb közintézményünkre : a ref. tanítóképzőnkre is. A komáromi egyházmegye majdnem minden gyülekezete külön 1000—1000 Ké-t ajánlott fel a tanítóképző új épületének felemelésére, megértvén annak a másik szomorú tanításnak is az igazságát, hogy : „Verd meg a pástort s elszeded a nyáj!“

Veszedeles idöket élünk. Jobbról is, balról is ellenséges áramlatok törnek felénk. Egyik az örök Istenbe vetett üdvözítö hitünket, a másik pedig az apáinktól ránk maradt drága örökségünket akarja megtépázni. És a hitetlen, istentagadó szellemmel épp úgy fel kell venni a harcot, mint az elnemzetlenítö törekvésekkel. Hála legyen az Istennek, hogy még vannak bátor, harcos testvéreink,

akik érzik szent kötelezettségüket és mindent elkövetnek, hogy a reájuk bízott ártatlan lelkeket megőrizzék a veszedelmektől. Iskoláink és tanítóink minden dicséretet megérdemelnek azért a szép munkáért, amellyel gyermekeinkből Istenben bizó és nyelvünkhöz, fajunkhoz ragaszkodó embereket kívánnak nevelni.

A nehéz idők azonban nemcsak harcos munkát, hanem szigorú fegyelmet és éber vigyázást is kívánnak. Nemcsak dicsekvést, dicsérést, a hibák szépitését, takargatását, hanem őszinte feltárását a bajoknak és sürgetését az orvoslásoknak. Bajok pedig mindig voltak, sőt most is vannak. Iskolai állapotaink csak egy bizonyos szemszögből látszanak kielégítőeknek, a másik oldalról már nem olyan rózsás a helyzet. Bajok mutatkoznak, panaszok hangzanak innen is, onnan is és a rend, fegyelem hiánya is tapasztalható.

A bajok és panaszok tárgya természetesen az előbb említett két nagy veszedelem körül forog. Ilyenek: hogy a nem ref. iskolákba járó gyermekeink hitoktatása elé még mindig akadályokat gördítenek és hogy nagy nehézségekbe ütközik a szórványokon élő gyermekek lelki gondozása. Nem kisebb panasz ugyancsak a nem magyar tannyelvű iskolákba járó gyermekeink nagy létszáma, valamint az az eljárás, hogy az állami iskolai hatóságok iskoláinkkal magyar nyelven már egyáltalában nem leveleznek.

Nem kisebb azonban azoknak a bajoknak a száma sem, amit a mi hibánk, a rend és fegyelem hiányossága okoz. Ezeket pedig könnyen megszüntethetnénk és élvezhetnénk a biztonság s nyugalomnak azt az atmoszféráját, ami minddig sikerre vezet.

Az Iskolai Rendtartási szabályzatunknak életbe léptetését kerületi közgyűlésünk múlt évi határozatával elrendelte s ennek végrehajtásáról az egyházmegyéktől kimerítő jelentést kért; ezek a jelentések azonban nem érkeztek be, amiből arra kell következtetni, hogy a rendtartási szabályzat intézkedései nem mentek még át a gyakorlatba. Az iskolalátogatásoknak a rendtartás előírása szerint való lefolytatását is elrendelte a kerületi közgyűlés, a beérkezett jelentésekből azonban arra kell következtetni, hogy az iskolalátogatások még a régi szokások szerint folynak. Mindössze ezzel kapcsolatban a komáromi egyházmegyéből azon kérelem terjesztett be, hogy a körlelkészek részére évi 2000 Ké kongruális beszámítás eszközöltessék ki. Az iskoláinkban használandó kötelező tankönyvek megállapításáról se adtak az egyházmegyék jelentést, amelyet a rendtartás pedig az egyházmegyék hatáskörebe utal; sőt inkább azt lehet megállapítani, hogy még az Egyet. Konvent által kiadott és kötelező használatra elrendelt tankönyveinket sem használják mindenütt iskoláink. Az új énekes könyveinknél is nagy visszatetszést szül ez a helyzet, hogy sok helyen gyermekeink csak az iskolákban használhatják őket, a templomban pedig a régi énekes könyvek szerint kényszerülnek énekelni. Még mindig nincs egységesen evezelve minden iskolánkban a tanítások előtti kötelező bibliaolvasás. Nyomatékos és is-

mételt figyelmeztetések dacára sem történik meg a statisztikai adatoknak pontos, lelkiismeretes összeállítása és beküldése, továbbá teljesen elmaradtak az egyik egyházmegye részéről a nem ref. iskolákba és a középiskolákba járó gyermekeink hitoktatásáról szóló jelentések.

Ime egy kis csokor az árnyoldalokról. Virágnak nem szép, tanulásnak azonban nagyon üdvös. Arra figyelmeztet, hogy elsősorban mi magunk segítsünk magunkon s azután várjunk Istentől segítséget. Rendesen és maradéktalanul végezzük el kötelességeinket s a bajoknak nagyrésze mindjárt eltűnik! És sose felejtsük el, hogy az önfelgyelmezés és a rendszeretet krisztusi erények.

A jelentéssel kapcsolatban a következő határozati javaslatok elfogadását kérem:

I. Ker. közgyűlés hálás megelégedéssel veszi tudomásul a gyülekezeteknek iskoláink iránti lankadatlan szeretetét és áldozatos készségét. Őszinte köszönetét fejezi ki a meghozott áldozatokért és Isten áldását kéri gyülekezeteinkre, hiveinkre.

II. A komáromi egyházmegye mindazon gyülekezeteinek, amelyek a ref. tanítóképző új épületéhez az 1000 Ké hozzájárulásokat megajánlották, a kerületi közgyűlés hálás köszönetet mond és felkéri a testvér barsi egyházmegye gyülekezeteit, hogy a szép és nemes példának legyenek méltó követői.

III. Ker. közgyűlés iskoláink tanítóságának az 1936—37. isk. évben kifejtett munkájáért köszönettel és elismeréssel adózik, Isten áldását kérve további munkásságukra.

IV. Ker. közgyűlés megismétli az 1936. évi 8. sz. d), e), f) pontok alatt meghozott s az iskolai Rendtartás életbeléptetésére, a nem ref és nem magyar tannyelvű iskolákba járó gyermekeinkre és az iskolalátogatások lefolytatására vonatkozó határozatait és elvárja, hogy mindezen kérdésekre nézve az egyhm-i tanügyi jelentések a legközelebbi ker. közgyűlésre kimerítő és részletes választ adjanak.

V. Felhívja ker. közgyűlés az egyházmegyék figyelmét iskolai rendtartásunk (160. §. f, 172. §. e, 175. §. f.) azon intézkedéseire, amely szerint az egyházmegyei közgyűlésnek kötelessége meghatározni a használandó tankönyveket és taneszközöket s iskoláink csakis ezeket használhatják. Elvárja ker. közgyűlés, hogy az 1938—39. tanévtől kezdve az egyhm-i tanügyi jelentésekkel kapcsolatban a használatra elrendelt tankönyvek és taneszközök jegyzéke is mindig betérjesztessék.

VI. Ker. közgyűlés átérzi annak a visszas helyzetnek jelentőségét, hogy míg iskoláinkban kivétel nélkül mindenütt az új énekes könyvünket használják gyermekeink, addig templomainkban még igen

sok helyen a régi énekes könyvekből énekelnek. Ker. közgyűlés nem vállalhatja tovább a felelőséget e felemás állapot káros következményeiért, de az egyetemes rend is azt követeli, hogy a többségi akarat előtt meghajoljunk. Elrendeli tehát az új énekes könyveknek kötelező templomi használatát és határozatának végrehajtásáról legközelebbi közgyűlésére az egyházmegyéktől kimerítő jelentéseket kér.

VII. Megállapítja a ker. közgyűlés az egyházmegyei jelentésekben, hogy a kötelezőleg elrendelt (Rendtartás 111. §.) naponkénti bibliaolvasás még nincs minden iskolánkba bevezetve. Kötelességévé teszi az iskolaszékeknek (presbitériumoknak) és a körfelügyelőségeknek, hogy minden ilyen esetet jelentsenek be az esperesi hivataloknak, akik a mulasztó tanerőkkel szemben fegyelmi uton kötelesek eljárni.

VIII. Ujra panasz tárgyát képezi az az állandó sérelmünk, hogy az állami iskolai hatóságok (isk. referátus, tanfelügyelőség) nem respektálják a törvény rendelkezését, amely szerint minden iskolának a tannyelve egyben az igazgatási nyelve is és magyar nyelven nem leveleznek iskoláinkkal. Ker. közgyűlés e sérelem tárgyában nem szűnik meg az Egyet. Konvent ajtaján zörgetni és kérni, hogy nyelvi és autonóm iskolai jogainkat az Egyet. Konvent minden rendelkezésre álló eszközzel iparkodjon megvédelmezni.

IX. A nem ref. népiskolákba járó gyermekeink, valamint a középiskolákat látogató tanulóink hitoktatásával kapcsolatban sajnálattal nélkülözi a ker. közgyűlés a komáromi egyházmegye jelentését, bár nem tételezi fel, hogy ezen rendkívül fontos munkamezőn a hivatottak ne működtek volna lelkiismeretesen. Amikor tehát a hű és lelkiismeretes munkásoknak elismerését és köszönetét fejezi ki, megismétli mult évi közgyűlésének 8. sz. h) és j) pontok alatt meghozott határozatait és elvárja azoknak maradéktalan teljesítését.

E kérdéssel kapcsolatban nyomatékosan felhívja ker. közgyűlés az őrtállóok figyelmét ama szent kötelességükre, hogy „egy léleknek sem szabad elvesznie a reánk bízottak közül!” A rendtartás 94—95 és 103 §-ai értelmében az összes, még a szórványokban élő tanköteles gyermekeink is nyilvántartandók és a körfelügyelőségek minden alkalommal közvetlenül győződjenek meg afelől, hogy ezen nyilvántartások pontosan vezetettek-e és részesül-e minden gyermekünk — bármiféle iskolába járjon is — rendszeres hitoktatásban. A tanügyi jelentéseknek ezekre a tényekre mindig részletesen is kell terjeszkedniök.

X. Tudomásul veszi ker. közgyűlés a beterjesztett statisztikai adatokat s azoknak a közgyűlési jegyzőkönyvben való teljes leközlését elrendeli. A statisztikai adatoknak lekiismeretes és pontos felvételét az illetékeseknek továbbra is figyelmébe ajánlja.

A tanügyi bizottság a beterjesztett határozati javaslatokat elfogadja és a kerületi közgyűlés elé terjeszti, kérve azoknak elfogadását és végrehajtásuk elrendelését.

3.

Tanügyi bizottság tudomásul véve az Egyet. Konvent legutóbbi ülésének azon határozatát, amely szerint a ref. tanítóképzőintézetünk Igazg. Tanácsában helyet biztosított kerületünk tanítószágnak, a tanítószágnak képviselőjének megválasztására nézve a következő indítványt terjeszti a ker. közgyűlés elé:

Egyházkerületi közgyűlés felhívja mindkét egyházmegyénk tanítóegyesületeit, hogy közösen megállapítandó jelöltjeiket a legközelebbi közgyűlésre terjesszék fel, amelynek alapján a közgyűlés meg fogja választani a tanítószág képviselőjét; addig pedig ideiglenesen a ker. közgyűlés a ref. tanítóképzőint. Igazg. Tanácsába kerületünk tanítószága részéről Nemcsik Béla hetényi ref. igazg. tanítót küldi ki.

4.

Elnök megköszönve a bizottság tagjainak szives megjelenését a gyűlést berekeszti.

K m. f.

NAGY SÁNDOR
előadó, jegyző.

CZEGLÉDY PÁL
esperes, elnök.

Az egyházkerületi közgyűlés a tanügyi bizottság jelentését, a becsatolt népiskolai statisztikát (lásd I. Függelék) tudomásul veszi, a tanügyi bizottság javaslatait határozati erőre emeli és elrendeli azok végrehajtását.

12. A barsi egyházmegye 1937. július 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 9/3. szám alatti határozatában magáévá tevén az esperesi jelentésnek a losonci szemináriumra vonatkozó részletét, a következő felterjesztéssel él:

„Losonci szemináriumunk Sörös Béla igazgató céltudatos vezetésével ez évben tovább folytatta a teológus képzés és a lelkész nevelés nagyfontosságú munkáját. Egyházmegyénk tettekben mutatta meg, hogy nagyra értékeli a szeminárium munkáját és elismeri az intézet igazgatójának hervadhatalan érdemeit, mert egyetemes egyházunk többi egyházmegyéjétől eltérőleg pontosan beszorgáltatja a teológia fenntartására megszabott és előírt járulékokat. De éppen a lelkész nevelés sorsdöntő fontosságának tudatában losonci intézetünket jelen formájában a teológia kérdésének végleges megoldásának nem tekinthetjük, évek óta sürgetjük a szeminárium fejlesztését és rendes tanszékekkel való kiépítését. A teológia kérdése körül hivatalos lapunk hasábjain lefolyt, itt ott bizony éles hírlapi polémia minden keserűsége mellett is annyi haszonnal járt, hogy a közvélemény figyelmét egyházunk ezen központi kérdése felé irányította. Foglalkozott azzal az egyetemes konvent is tavaszi ülésében és megbizta a konvent tanácsát, hogy az egyetemes konvent legközelebbi ülésére készítse elő a lelkész képzés és nevelés ügyében szükségessé vált intézkedések megtételét. A hírlapi, majd konventi vita tanulsága eredményeként teljes tárgyilagossággal megállapíthatunk annyit, hogy felelős vezetőinknél a teológia alapvető elvi kérdéseit illetőleg teljes az összhang, nevezetesen: I. A teológia fenntartása és ezzel kapcsolatosan a lelkész nevelés egyházunk elidegeníthetetlen joga és kötelessége, II. a losonci szemináriumot fokozatosan teol. főiskolává kell kiépíteni, rendes tanárokat beállítani, akik minden erejüket a teol. tudományok művelésének és a lelkész nevelésnek szentelhetik. Az egyházmegye csak önmagához marad hű, ha ilyen szellemben tesz felterjesztést fokozatos egyházi hatóságainkhoz.“

Az egyházmegyei közgyűlés kéri a magáévá tett javaslatot a konventre felterjeszteni.

A kerületi közgyűlés a javaslatot a konventre felterjeszti és egyben Sörös Béla igazgatónak a teológia körül végzett munkájáért a legteljesebb elismerését és bizalmát nyilvánítja.

13. A barsi egyházmegye 1937 július 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 14. szám alatti határozatában helyesnek és célszerűnek találja Antal Gyula levai lelkész azon elgondolását, hogy az egyetemes konvent által felállított református tanítóképző intézet ne Komáromban, hanem Léván legyen elhelyezve. Antal Gyula ezen javaslatát az egyházmegyei lelkész értekezleti ülésen tette, majd annak felhívására részletesen kidolgozta s a barsi egyházmegye pénzügyi bizottsága elé terjesztette, — az a javaslatot pénzügyi tekintetben is megindokolván: került a közgyűlés elé, mely azt készségesen magáévá tette s

felhívta az elnökséget, hogy a konvent elnökségnek tegyen előterjesztést s azzal a tárgyalást érdemleg kezdje meg.

A komáromi egyházmegye 1937 szeptember 16-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 103. pontja alatt „Megdöbbenéssel revén tudomásul a fenti bejelentést” kimondja határozatilag, hogy ha az egyetemes konvent a tanulóképeőt L.ára helyezné át, akkor sajátátára a képző felállítására az egyházmegye részéről felajánlott 100 ezer koronát kénytelen volna visszavonni, mert az egyházmegye éppen csak azért hozott ilyen nagy áldozatot, mivel a képző az egyházmegye területén létesül.

A kerületi közgyűlés mind a két egyházmegyéjének a megalakítás küszöbén álló ezen nagy intézmény iránti jó akaratát, létrehozására szolgáló buzgó készségét elismeri, méltányolja és tisztelgetben tartja.

Végzetes szerencsétlenségnek tartja azonban azt, hogy ez az intézmény, illetve felterjesztés a barsi egyházmegye részéről csak most és nem két évvel ezelőtt történt, amikor a nemes verseny sokkal hasznosabb lett volna a közegeház szempontjából, mint ma, amikor bármelyik irányban döntünk is el a kérdés a vesztes fél felkeltében bizonyos mértékű keserűség marad hátra.

Mivel pedig a kérdés érdemi elintézése a konvent hatáskörébe tartozik, annak taglásába a kerületi közgyűlés nem bocsátkozik, hanem mindkét határozatot a konventre felterjeszti.

14. A pozsonyi református diakonátus és menza betérjeszti jelentését a munk és jelen tanévben való működéséről, mely szerint tavaly a barsi egyházmegyéből 3 a komáromi egyházmegyéből pedig 15 növendék élvezett az intézetben kedvezményt együtvéve 28.735 koronányi összegben, mivel szemben adományok, gyűjtések és segélyek címen a két egyházmegyéből mindössze 14.055 korona 15 fillér folyt be. A jelen tanévben a barsi egyházmegyéből 5, a komáromból 30 növendékük van, akiknek több mint 32 ezer koronányi kedvezményt osztottak ki, mivel szemben az egész kerületből az összes címeken a mai napig, vagyis március 31-ig csak 7236 korona folyt be.

Kér a kerületi erkölcsi és anyagi támogatást, hogy a folytonosan súlyosodó helyzetben nemes céljainak megfelelhessen. Kéri különösen azt, hogy a kerületi közgyűlés ajánlana a fizetőképes egyháztagoknak, hogy a Pozsonyban tanuló gyermekeiket adják be fizetéses bentlakónak az internátusba, mert így minden különösebb anyagi megterhelés nélkül lehetővé tennék megfelelő számú saegény tanuló segélyezését. Végül kéri az egyházkerületi közgyűlés, hogy hívja fel az egyházmegyék és községek figyelmét az intézmény megsegítésére, főleg a karácsonyi gyűjtés hathatós keresztül vitelére.

Az egyházkerületi közgyűlés elismeréssel veszi tudomásul ezen fiatal intézményünknek református ifjúságunk nevelése és megsegítése körül ugy a tavalyi, mint a most folyó tanévben kifejtett eredményes munkáját és fáradozását.

Az intézmény támogatására — anyagi tehetőségének mértéke szerint — a folyó tanévre 3 ezer korona segílyt megszavaz és kiutal a saját pénztárából.

Felhívja az esperesek útján az összes kerületbeli lelkészeket, hogy még a tanév megkezdése előtt tartsák számon a tanulás végett Pozsonyban menő tanulókat s keressék fel azoknak tehetősebb szüleit s ajánlják figyelmükbe az internátust, hogy ott helyezték el gyermekeiket mégha netán valami kérvéssel több lenne is az ellátási díj, hogy a szegényebb sorsu gyermekeknek tanulhatását is biztosítsák ezáltal.

Ugyancsak megkeresni rendeli a fenti uton a kerületbeli lelkészeket, hogy tegyenek meg mindent az irányban, hogy a karácsonyi gyűjtés az intézet javára minél nagyobb eredménnyel járjon.

K I V O N A T

a dunáninneni ref. egyházkerület 1937. évi november 13. és 14. napjain Pozsonyban tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéből:

15. A barsi egyházmegye 1937 július hó 5. napján tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 19 pont alatti határozatával felterjeszti a kiskoszmalyi „Béthel” református árvaház 1936 évi működéséről szóló jelentését, amelyben előadja, hogy ez évben az árvaháznak pénzbevétele 55.235 korona 70 fillér volt, a természetbeni adományok értéke pedig 10.120 korona, összesen tehát 65.355 korona 70 fillér. A kiadás ugyanamnyi, mert a kiadások mindig a bevételhez igazodnak, így el van kerülve az adósság csinálás, nem is terbeli az árvaházat semmi adósság.

Jelenti az árvaház igazgatója, hogy ez év folyamán az árvaház gazdálkodásba kezd, amennyiben a mikolai református tanító az árvaháznak átadta használatba 22 hold terjedelmű tanítói földjét teljesen ingyen. Hasonlókép az árvaházzal óhajttársulni a kiskálnai ref. kurátor is 26 holdas berendezett gazdaságával. A gazdálkodás céljára már meg is vettek egy lakóházat Mikolai községben. A gazdálkodás minden költségesebb befektetés nélkül történik, mindössze az árvaházi gondozás átszaporítására lesz szükség.

Az árvaházi múlt évi számadások a választmány által átvizsgáltattak, jo-

vághyattak s nyugtákkal felszerelve a barsi esperesi hivatalhoz felülvizsgálat céljából fel lettek terjesztve.

Előadja az igazgató jelentése azt az örvedetes tényt, miszerint az árvaház diakonisszái már nem csak a Dunáninneni kerületben működnek, hanem a Tiszáninneni és a Kárpátaljai egyházkerületek egyes helyein is, az illetékes lelkész urak meghívása folytán. Segítségükre voltak az evangélizációs munkában s nagy súlyt helyeztek mindenütt a vallásos irodalom népszerűsítésére. Mindig több helyre kérnek diakonisszát, de a kérelmeknek az igazgatóság eleget tenni nem tud. Ezen a bajon segíteni csak úgy lehetne, ha az egyházi hatóság pártfogása mellett intenzívebbé lenne a diakonisszavégzés, egy diakonissza — árvaházi lelkészi állás újonnan való szervezése által.

Jelenti az igazgató, hogy a múlt évi tavaszi nagy konferencián 40 különböző községből voltak résztvevők. Hasonlóképp megtartattak az egyházi hatóság engedélye és felügyelete mellett a nyári asszony- és diákkonferenciák az árvaházi barakban. Felépült az árvaházi nagyteremszerű templom is mintegy 130 négyzetméter területen, egyrészt a konferenciák kényelmére, másrészt, hogy az árvaház — a barsi egyházmegye határozata szerint önálló gyülekezetté legyen — ott tarthassa Istentiszteleteit.

Az árvaházi lelkészi hivatalba Tóth Kálmánt 1937 január 17-én iktatta be a barsi egyházmegye elnöksége.

Az árvaház kötelékébe tartoznak: 1 lelkész, 6 diakonissza, 1 diakonisszajelölt, 4 gondozó, 3 a gazdaságban, 2 iparos, 2 a varrőszobában, 2 agg, 25 fiú, 16 leány, összesen 63 személy.

Az árvák részint a kiskoszmályi református iskolába, részint a lévőai magyar polgárba járnak s ez utóbbiak a lévőai fiók árvaházban vannak ellátva.

Ugy a gondozó, mint a gazdasági és az ipari munkások is ingyen teljesítenek szolgálatot.

A jelentésnek a diakonisszaképzésre vonatkozó részére a barsi esperes ur is kiterjeszti figyelmét jelen évi esperesi jelentésében s ezt a nemes eszmét egyházi hatóságaink figyelmébe és jóakaratu támogatásába ajánlja.

Végül örök emlékezet okából feljegyeztetik, hogy egy, névszerint fel nem jegyzett szolgáló leány 18.590 koronás bankbetét könyvet ajándékozott az árvaház gazdasági ügyeinek előmozdítására.

A kerületi közgyűlés az árvaházi igazgató urnak a barsi egyházmegyei közgyűlés elé terjesztett s az által tudomásul vett jelentését az 1936. évi működésről szintén tudomásul veszi s úgy neki, mint mindazoknak, akik az árvaházban és azoknak, akik az árvaházon kívül állva teljesítettek önzetlen és áldozatkész szolgálatot, hála köszönetének és elismerésének ad kifejezést.

Az anyagi ügyekről való számadás, amely az intézmény fokozatos megerősödéséről és örvendetes fejlődéséről tesz bizonytságot, a maga részéről is elismeréssel veszi tudomásul. Annak a névtelen adományozó leánynak, ki — azt mondhatjuk — fejedelmi ajándékát, vagyis „mindenét, amije volt, az árvaház perselyébe helyezte el“ — ezen tettéért a közgyűlés köszönetének, hálájának és tiszteletének ad kifejezést és ezt neki jegyzőkönyvi kivonat alakjában tudomására juttatni rendeli.

A diakonisszaképző intézet megalkotását s végére egy diakonissza vezető lelkési állás mielőbbi megszervezését sürgető javaslatot helyesnek tartja ugyan, de tekintetbe véve a létező erőforrások elégtelenségét, magáévá teszi a közgyűlés a barsi egyházmegye közgyűlésének e tárgyban hozott határozatát, teljes erkölcsi támogatásban részesíti az eszmét s napirenden kívánja tartani a diakonisszaképzés ügyét s az árvaház jelentését a konventre felterjeszti és egyházi hatóságaink hathatós támogatásába ajánlja.

16. A barsi egyházmegye 1937. évi július 5-én tartott ülése jegyzőkönyvének 33. pont alatti határozatában foglalkozván a konvent 1936. évi október 15-én Kassán tartott ülése jegyzőkönyvének 57. 4. d. pontban lefektetett azon javaslatával, hogy a közegyházi terhek elosztására, a lélekszám szerinti kivetésnél igazságosabb kulcs keresendő, azon megállapodásra jutott, miszerint felkérendő a konvent arra, hogy az egyházak megsegítésére vonatkozó egyházi kataszter felfektetésével kapcsolatosan vegye munkába az igazságosabb közteher viselés tervezetét is. Kéri továbbá, hogy az egyházi hivatalos lap évi előfizetése, a konventi jegyzőkönyvek ára és a nyugdíjfenntartói járulék lélekszám arányában osztassák el és szedessék be az összes gyülekezetektől.

A komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 22/b. pontja alá foglalva ugyanazon számú konventi határozatra jelenti, hogy a lélekszám szerinti kivetésnél a közegyházi terhek elosztására igazságosabb kivetési kulcs keresésének gondolatát elvben magáévá teszi, kéri azonban a konventet, hogy az adókulcsot, amit javasolni fognak, életbe léptetése előtt hozzászólás végett az egyházmegyékhez tegye le.

A kerületi közgyűlés a határozatokat a konventre felterjeszti.

17. A barsi egyházmegye 1937. július 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 9/8. szám alatt hozott határozatában az iránt keresi meg a felsőbb egyházi hatóságokat, hogy az adócsökkentési segélyek a fokozódó terheknek megfelelő arányban, de legalább is a régi segély valorizált értékében leendő folyósítása érdekében a kormánynál közbenjárni sziveskedjenek.

A határozat a konventre felterjesztetik.

vahagyattak s nyugtákkal felszerelve a barsi esperesi hivatalhoz felülvizsgálat céljából fel lettek terjesztve.

Előadja az igazgató jelentése azt az örvendetes tényt, miszerint az árvaház diakonisszái már nem csak a Dunáninneni kerületben működnek, hanem a Tiszáninneni és a Kárpátaljai egyházkerületek egyes helyein is, az illetékes lelkész urak meghívása folytán. Segítségükre voltak az evangélikációs munkában s nagy súlyt helyeztek mindenütt a vallásos irodalom népszerűsítésére. Mindig több helyre kérnek diakonisszát, de a kérelmeknek az igazgatóság eleget tenni nem tud. Ezen a bajon segíteni csak úgy lehetne, ha az egyházi hatóság pártfogása mellett intenzívebbé lenne a diakonisszavégzés, egy diakonissza — árvaházi lelkészi állás ujonnan való szervezése által.

Jelenti az igazgató, hogy a múlt évi tavaszi nagy konferencián 40 különböző községből voltak résztvevők. Hasonlókép megtartattak az egyházi hatóság engedélye és felügyelete mellett a nyári asszony- és diákkonferenciák az árvaházi barakban. Felépült az árvaházi nagyteremszerű templom is mintegy 130 négyzetméter területen, egyrészt a konferenciák kényelmére, másrészt, hogy az árvaház — a barsi egyházmegye határozata szerint önálló gyülekezetté legyen — ott tarthassa Isteniszteleteit.

Az árvaházi lelkészi hivatalba Tóth Kálmánt 1937 január 17-én iktatta be a barsi egyházmegye elnöksége.

Az árvaház kötelékébe tartoznak: 1 lelkész, 6 diakonissza, 1 diakonisszajelölt, 4 gondozó, 3 a gazdaságban, 2 iparos, 2 a varrósobában, 2 agg, 25 fiu, 16 leány, összesen 63 személy.

Az árvák részint a kiskoszmályi református iskolába, részint a lévai magyar polgáriba járnak s ez utóbbiak a lévai fiók árvaházban vannak ellátva.

Ugy a gondozó, mint a gazdasági és az ipari munkások is ingyen teljesítenek szolgálatot.

A jelentésnek a diakonisszaképzésre vonatkozó részére a barsi esperes ur is kiterjeszti figyelmét jelen évi esperesi jelentésében s ezt a nemes eszmét egyházi hatóságaink figyelmébe és jóakaratu támogatásába ajánlja.

Végül örök emlékezet okából feljegyeztetik, hogy egy, névszerint fel nem jegyzett szolgáló leány 18.590 koronás bankbetét könyvet ajándékozott az árvaház gazdasági ügyeinek előmozdítására.

A kerületi közgyűlés az árvaházi igazgató urnak a barsi egyházmegyei közgyűlés elé terjesztett s azáltal tudomásul vett jelentését az 1936. évi működésről szintén tudomásul veszi s úgy neki, mint mindazoknak, akik az árvaházban és azoknak, akik az árvaházon kívül állva teljesítettek önzetlen és áldozatkész szolgálatot, hálás köszönetének és elismerésének ad kifejezést.

Az anyagi ügyekről való számadás, amely az intézmény fokozatos megerősödéséről és örvendes fejlődéséről tesz bizonyosságot, a maga részéről is elismeréssel veszi tudomásul. Annak a névtelen adományozó leánynak, ki — azt mondhatjuk — fejedelmi ajándékát, vagyis „mindenét, amije volt, az árvaház perselyébe helyezte el” — ezen tettéért a közgyűlés köszönetének, hálájának és tiszteletének ad kifejezést és ezt neki jegyzőkönyvi kivonat alakjában tudomására juttatni rendeli.

A diakonisszaképző intézet megalkotását s evégre egy diakonissza vezető lelkészi állás mielőbbi megszervezését sürgető javaslatot helyesnek tartja ugyan, de tekintetbe véve a létező erőforrások elégtelenségét, magáévá teszi a közgyűlés a barsi egyházmegye közgyűlésének e tárgyban hozott határozatát, teljes erkölcsi támogatásban részesíti az eszmét s napirenden kívánja tartani a diakonisszaképzés ügyét s az árvaház jelentését a konventre felterjeszti és egyházi hatóságaink hathatós támogatásába ajánlja.

16. A barsi egyházmegye 1937. évi július 5-én tartott ülése jegyzőkönyvének 33. pont alatti határozatában foglalkozván a konvent 1936. évi október 15-én Kassán tartott ülése jegyzőkönyvének 57. 4. d. pontban lefektetett azon javaslatával, hogy a közegházi terhek elosztására, a lélekszám szerinti kivetésnél igazságosabb kulcs keresendő, azon megállapodásra jutott, miszerint felkérendő a konvent arra, hogy az egyházak megsegítésére vonatkozó egyházi kataszter felfektetésével kapcsolatosan vegye munkába az igazságosabb közteher viselés tervezetét is. Kéri továbbá, hogy az egyházi hivatalos lap évi előfizetése, a konventi jegyzőkönyvek ára és a nyugdíjfenntartói járuléklélekszám arányában osztassék el és szedessék be az összes gyűlekezeteiktől.

A komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 22/b. pontja alá foglalva ugyanazon számú konventi határozatra jelenti, hogy a lélekszám szerinti kivetésnél a közegházi terhek elosztására igazságosabb kivetési kulcs keresésének gondolatát elvből magáévá teszi, kéri azonban a konventet, hogy az adókulcsot, amit javasolni fognak, életbe léptetése előtt hozzászólás végett az egyházmegyékhöz tegye le.

A kerületi közgyűlés a határozatokat a konventre felterjeszti.

17. A barsi egyházmegye 1937. július 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 9/8. szám alatt hozott határozatában az iránt keresi meg a felsőbb egyházi hatóságokat, hogy az adócsökkentési segélyek a fokozódó terheknek megfelelő arányban, de legalább is a régi segély valorizált értékében leendő folyósítása érdekében a kormánynál közbenjárni sziveskedjenek.

A határozat a konventre felterjesztetik.

18. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5. napján tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 52. pont alatt és a komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember hó 16-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvének VI. 8. pont alatti határozatában leszögezik véleményüket az egyetemes konvent által kiküldött bizottságnak a lelkesi nyugdíj intézetnek gyámintézetté átalakítása tárgyában hozott határozatára s kéri ennek a konventre leendő felterjesztését.

A kerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti s a határozatokat a konventre felterjeszti.

19. Az egyetemes konvent 1936. évi október hó 15-én Kassán tartott ülése jegyzőkönyvének 57. p. 4. c. alatti határozatával a kis és szegény egyházak megsegítése ügyében elrendelte, hogy az egyetemes egyház minden egyházközségének anyagi viszonyait feltüntető kataszter fektetessék fel, melyből megállapítható legyen minden egyes egyházközség anyagi helyzete. Ezen határozatát megtárgyalás és vélemény adás végett leküldte az egyházmegyékhez. Mind a két egyházmegye letárgyalta a kataszter ügyét folyó évi rendes közgyűlésében.

A barsi egyházmegye a konventi javaslatot elfogadva azt kéri, hogy az egyetemes konvent záros határidőn belül készíttessen egységes nyomtatványt, melyen a konventi határozatban megjelölt pontokon kívül fel legyen tüntetve az is, hogy az illető egyház tart-e lenn lelkesi és tanítói állást, templomot, iskolát? Jelenti egyuttal, hogy eszerese egyházainak lélekszámát, ingatlan vagyont, az egyháztagok földbirtokait illető adatokat már össze is gyűjtötte s azok a konventi rendelkezésre állanak.

A komáromi egyházmegye szintén elfogadja a konventi javaslatot s egyben egy, a közgyűlés által már letárgyalta és elfogadott mintát is felterjeszt a konvent által kibocsátandó nyomtatvány mikéntjére nézve.

Mindkét egyházmegye határozata a mellékletekkel együtt a konventre felterjesztetik.

20. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 11. pont alatti határozatában kéri a konventet, hogy mielőbb léptesse életbe O. R. L. E.-re vonatkozó rendeletét külön szabályrendeletben.

A közgyűlés a határozat lelett napirendre tér.

21. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 6. pont 7. b. alatti határozatában azt kéri a konventtől, hogy az egyetemes egyház legutóbb tartott zsinatának azt a határozatát, mely szerint a földbirtokos abban az egyházban, ahol földbirtoka van, az egyhási adó 50%-ával adózik, ahol lakik szintén 50%-ot fizet a közigazgatási határon túl levő ingatlana után, — rendeletesleg tegye hatályossá.

Indokolással lelhozza a határozat, hogy a törvény ezen pontjának élelbe léptetése a mai időben egyrészt az egyházak anyagi erőinek növelését, másle-

lői bizonyos sarkoldási terület kiküszöbölését is jelentheti. Ugyanis vannak egyháztagjaink között sokan, akik mint külbirtokokosok szinte indokolatlanul kevesebb terhet vállalnak, mint a helybirtokokosok, mivel ilyen kedvezményt külbirtokos nem élvez semmi más terület részéről, tehát ez nem egyeztetendő össze az egyenlő teherviselés elvével.

A kerületi közgyűlés a minden tekintetben helyt álló határozatot a Konventre ajánlólag felterjeszti.

22. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 12 pont alatti határozatában felkéri a konventet, hogy az Országos Hivatal kongrua ügyi osztályánál eszközölje ki, hogy az egyetemes egyház összes körlelkészeti részére az 1938. évi 124. szám alatti kelt kormányrendelet 163. §-a alapján a bevallásokban 2000 koronának felvételét és elismerését. Indokolásul felhossa, hogy ezáltal lehetővé tételnek az, hogy a körlelkészek megbízatásukat alapmunkában végezhessék, s a körzetükbe tartozó iskolákat ne csak látogassák, hanem azokat odaadó figyelemmel kísérve minden erejükkel úgy szellemi, mint anyagi tekintetben előbbre segítsék.

A közgyűlés a határozatot a konventra felterjeszti.

23. A komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének VI. 9. pontja alapján felkéri a Konventet, hogy készíttesse el az elemi iskolák tantervét, írasson megfelelő tankönyveket és pályázat útján adja ki maga, mint a szoltáros könyvet, sőt helyesnek tartaná, ha az óra rendet is a Konvent készítené el a felekezeti népiskolák részére.

A közgyűlés a határozatot a Konventhez felterjeszti.

24. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének VI. a. 10. pontjában célszerűnek látna egész tanítói karunk hitnani ismereteinek gyarapítása céljából azt, hogy időről-időre részükre kurzus tartassék, s ezen javaslatát a kerületekre terjeszti azért, hogy az egész egyház kerületben egyöntetűség jöjjön létre, de azért is, hogy a kurzus elvégzéséről adandó bizonylat különösen a praerósa tanítói állások betöltésénél mint a legfontosabb melléklet minden pályázótól megkövetelhető legyen.

A kerületi közgyűlés különösen a mai viszonyok között az ezsmét nagyon helyesnek és szükségesnek találja. Mivel azonban azt a megvalósításra kellőleg előkészítettnek nem látja, — a különösen az anyagi oldala, vagyis a felmerülő költségek összegéről és ezeknek fedezéséről a határozat semmi sem szól, — a határozatot kiadja a kerületi tanügyi bizottságnak azzal, hogy vizsgálja meg a felvetett eszme megvalósíthatásának összes feltételeit, úgy a szellemi, mint az anyagi oldalait, tárgyalja meg rendszerint időközön

18. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5. napján tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 52. pont alatt és a komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember hó 16-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvének VI. 8. pont alatti határozatában leszögezik véleményüket az egyetemes konvent által kiküldött bizottságnak a lelkesi nyugdíj intézetnek gyámintézetté átalakítása tárgyában hozott határozatára s kéri ennek a konventre leendő felterjesztését.

A kerületi közgyűlés a kérelmet teljesíti s a határozatokat a konventre felterjeszti.

19. Az egyetemes konvent 1936. évi október hó 15-én Kassán tartott ülése jegyzőkönyvének 57. p. 4. c. alatti határozatával a kis és szegény egyházak megsegítése ügyében elrendelte, hogy az egyetemes egyház minden egyházközségének anyagi viszonyait feltüntető kataszter fektetessék fel, melyből megállapítható legyen minden egyes egyházközség anyagi helyzete. Ezen határozatát megtárgyalás és vélemény adás végett leküldte az egyházmegyékhez. Mind a két egyházmegye letárgyalta a kataszter ügyét folyó évi rendes közgyűlésében.

A barsi egyházmegye a konventi javaslatot elfogadva azt kéri, hogy az egyetemes konvent záros határidőn belül készíttessen egységes nyomtatványt, melyen a konventi határozatban megjelölt pontokon kívül fel legyen tüntetve az is, hogy az illető egyház tart-e fenn lelkesi és tanítói állást, templomot, iskolát? Jelenti egyúttal, hogy eszerese egyházainak lélekszámát, ingatlan vagyont, az egyháztagok földbirtokát illető adatokat már össze is gyűjtötte s azok a konvent rendelkezésére állanak.

A komáromi egyházmegye szintén elfogadja a konventi javaslatot s egyben egy, a közgyűlés által már letárgyalt és elfogadott mintát is felterjeszt a konvent által kibocsátandó nyomtatvány mikéntjére nézve.

Mindkét egyházmegye határozata a mellékletekkel együtt a konventre felterjesztetik.

20. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 11. pont alatti határozatában kéri a konventet, hogy mielőbb léptesse életbe O. R. L. E.-re vonatkozó rendeletét külön szabályrendeletben.

A közgyűlés a határozat felett napirendre tér.

21. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 6. pont 7. b. alatti határozatában azt kéri a konventtől, hogy az egyetemes egyház legutóbb tartott zsinatának azt a határozatát, mely szerint a külbirtokos abban az egyházban, ahol földbirtoka van, az egyházi adó 50%-ával adózik, ahol lakik szintén 50%-ot fizet a közigazgatási határon túl fekvő ingatlana után, — rendeletileg tegye hatályossá.

Indokolásul felhossa a határozat, hogy a törvény ezen pontjának életbe léptetése a mai időben egyrészt az egyházak anyagi erőinek növelését, másfe-

lőli bizonyos surlódási terület kiküszöbölését is jelentheti. Ugyanis vannak egyháztagsaik között sokan, akik mint külbirtokosok szinte indokolatlanul kevesebb terhet vállalnak, mint a helybirtokosok, mivel ilyen kedvezményt külbirtokos nem élvez semmi más testület részéről, tehát ez nem egyeztethető össze az egyenlő teherviselés elvével.

A kerületi közgyűlés a minden tekintetben helyt álló határozatot a Konventre ajánlólag felterjeszti.

22. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 12 pont alatti határozatában felkéri a konventet, hogy az Országos Hivatal kongrua ügyi osztályánál eszközölje ki, hogy az egyetemes egyház összes körlelkészei részére az 1938. évi 124. szám alatt kelt kormányrendelet 163. §-a alapján a bevallásokban 2000 koronának felvételét és elismerését. Indokolásul felhossa, hogy ezáltal lehetővé tétetnék az, hogy a körlelkészek megbízatásukat alaposabban végezhessek, s a körzetükbe tartozó iskolákat ne csak látogassák, hanem azokat odaadó figyelemmel kísérve minden erejükkel úgy szellemi, mint anyagi tekintetben előbbre segítsék.

A közgyűlés a határozatot a konventra felterjeszti.

23. A komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének VI. 9. pontja alapján felkéri a Konventet, hogy készíttesse el az elemi iskolák tantervét, irasson megfelelő tankönyveket és pályázat útján adja ki maga, mint a zsoldáros könyvet, sőt helyesnek tartaná, ha az óra rendet is a Konvent készítené el a felekezeti népiskolák részére.

A közgyűlés a határozatot a Konventhez felterjeszti.

24. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének VI. a. 10. pontjában célszerűnek látná egész tanítói karunk hittani ismereteinek gyarapítása céljából azt, hogy időközönként részükre kurzus tartassék, s ezen javaslatát a kerületre terjeszti azért, hogy az egész egyház kerületben egyöntetűség jöjjön létre, de azért is, hogy a kurzus elvégzéséről adandó bizonylat különösen a preoráns tanítói állások betöltésénél mint a legfontosabb melléklet minden pályázótól megkövetelhető legyen.

A kerületi közgyűlés különösen a mai viszonyok között az eszmét nagyon helyesnek és szükségesnek találja. Mivel azonban azt a megvalósításra kellőleg előkészítettnek nem látja, — s különösen az anyagi oldala, vagyis a felmerülő költségek összegéről és ezeknek fedezéséről a határozat semmit sem szól, — a határozatot kiadja a kerületi tanügyi bizottságnak azzal, hogy vizsgálja meg a felvetett eszme megvalósíthatásának összes feltételeit, úgy a szellemi, mint az anyagi oldalait, tárgyalja meg rendes ülésében

s eljárásának eredményéről a jövő évi kerületi gyűlésre jelentését terjessze be.

25. A barsi ref. egyházmegye 1937. évi július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 57. pont alatt aziránt keresi meg a kerületet és a konventet, hogy a tanítóképviselők az összes fórumokon tanítók legyenek és azok helyei töltsenek be.

A komáromi egyházmegye 1937. évi szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 13. 4. pont alatti határozatában pedig azt kéri a közgyűléstől, hogy az egyházkerületi tanítóképviselő választást rendelje el.

Mindkét egyházmegye az eladottakat kifejezetten Tanítótestületének megkeresésére kéri.

Az érvényben levő egyházi törvények a tanítói testületnek képviselőket csak az egyházmegyén és egyházkerületen adnak a 61. § e. pontjában, illetve az 50. § e. pontjában, — a konventen már nem, így a fenti megkeresések csakis az egyházkerületre vonatkoznak.

Egyházkerületünk megalakulásától kezdve két tanító képviselővel bírt és bír ma is, de az egyik Kovács Alajos ur 2 évvel ezelőtől állásáról önként lemondott s helye még eddig betöltetlen maradt, — a másik Nagy Sándor ur a tanítóképző intézet igazgatói állásába lépett elő, de mint ilyen is méltán töltheti be eddigi állását, mert hiszen ugyanabban, bár magasabb fokon működik a tanítási munka mezéjén.

Az E. T. I. t. c. 61. § d. pontja azonban lehetővé teszi azt, hogy a tanítóképző intézet is képviselve legyen egy képviselővel tanárai közül, akit a gyülekezetek választanak.

Az eladottak alapján tehát elrendeli a kerületi közgyűlés, hogy a tanítóképző intézet választandó képviselője, mint a kerületnek 5 évre választott alkotó tagja, a gyülekezetek által megválasztassék, s a kerület alkotó tagjai közé számítassék, az így megüresült 2 tanítóképviselői állás pedig fungens tanítókkal szavazás útján betöltsék.

A szavazásnak 1938. január 31-i határidővel leendő elrendelésével, a szavazatok felbontásával a közgyűlés az elnökséget bizza meg.

26. Tömösközy Ferenc püspöki titkár azon kérélmét terjeszti írásban a közgyűlés elé, hogy a püspöki titkári díjat, amit ezelőtt 2 évvel a közgyűlés felére leszállított s ma összesen csak 6 ezer koronát tesz ki, eredetileg megálapított összegére kegyeskedjék felemelni. Kérélmének indokolására felhossa, hogy a konventi titkári fizetést is egyidejűleg megvonta a konvent, továbbá

sem a pozsonyi egyház, sem a kerület számára természetben lakást nem adnak, de mégcsak lakbért se, Pozsony pedig az ország egyik legrágább városa, így abból a csekély összegű járulékból sem ő, sem más megélni nem tud. Ő csak úgy élhet meg, hogy szülei támogatását kell igénybe vennie, azt nem nélkülözheti egy napig sem.

Az egyházkerületi közgyűlés méltányolva a kérvényben felhozott indokokat a püspöki titkári fizetést 1937. január 1-től visszamenőleg évi 4 ezer koronával felemeli s az egyházkerület 1938 évi költségvetését ennek figyelembe vételével állapítja meg. Az 1937. évet illetően pedig ezen tulkiadás fedezésére a költségvetés aktívái közé fel nem vett, az egyházmegyéknek a kerület útján missziói célokra juttatott 6 ezer korona közalapi segély beszámítását rendeli el. Utasítja a kerületi pénztárt, hogy ezen rendelkezés alapján a püspöki titkári fizetést a fent megjelölt időponttól évi 10 ezer korona összegben folyósítsa.

27. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 55. pont alatt pártolólág terjeszti fel tanítótestületének azon kérelmét, hogy a Református Egyház és Iskola hivatalos egyházi lapnak tanítói rovatvezetője is legyen, hogy így a lap és a tanítóság között szorosabb kapcsolat és bensőségebb viszony fejlődhessen ki.

Az egyházkerületi közgyűlés az indítványt mellőzi.

28. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 53. pont alatti határozatával az iránt keresi meg a konventet, hogy az egyházi hivatalos lap minden hetenként megjelenő példányát az iskolák részére küldje meg, s ennek a díját „Előállítási árban“ számítsa azon egyházak terhére, amelyek felekezeti iskolákat tartanak fenn. Addig is, míg a konvent ezt megvalósítja, a hivatalos lap minden héten átadandó az igazgató tanítónak, amit az aláírásával igazolni tartozik.

A határozat a konventre felterjesztetik.

29. A barsi egyházmegye 1937. évi július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 56. pont alatti harozatával pártolólág terjeszti fel tanítóegyesületének azon kérelmét, hogy a „Szeretet“ olvasókönyv 4-ik, 5-ik osztály részére javíttassék át, az ára szállíttassék le, továbbá a szegény tanulók tankönyvvel való ellátása érdekében a 2-ik, 3-ik osztályu olvasókönyv is láttassék el utalvánnyal.

A határozat a konventre felterjesztetik.

30. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 58-ik pontja értelmében pártolólág terjeszti fel a tanítóegyesület azon kérelmét, hogy a konvent az illetékes állami hatóságoknál tegyen lépése-

ket azíránt, hogy a nevelési járálék a tanítói családoknál 3 és több gyermekre is kiterjesztessék, illetve megadassák.

A kérelem a konventre pártalólag felterjesztetik.

31. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott ülése jegyzőkönyvének 61. pont alatti határozatában pártalólag terjeszti fel tanítói egyesületének azon kérelmét, amelyben kéri a konventet, hogy az illetékes állami hatóságoknál tegyen lépést azíránt, hogy azon állami törvények érvénye, melyek a katolomi és háborus szolgálathoz elköltött időnek a tanítói szolgálatba való beemeléséről intézkednek, terjesztessék ki a nem állami tanítókra is.

A kérelem a konventre felterjesztetik.

32. A barsi egyházmegye 1937. július hó 5-én tartott ülése jegyzőkönyvének 12/XIII pont alatti határozatával felterjeszti tanügyi bizottságának azon jelentését, hogy a Školský Referát és a tanfelügyelőségek immár 3 éve tiszta szlovák nyelvű leiratokat és adminisztratív rendelkezéseket küldenek az iskoláknak, valamint az iskolaszékeknek is. Kéri a tanügyi bizottság ismét a konventet, hogy iskoláink magyar jellegét megőrzendő, kérje ezen rendelkezések és leiratok kiadását magyar nyelven is.

A közgyűlés a kérelmet pártalólag terjeszti fel a konventre.

33. A barsi egyházmegye 1937. évi július 5-én tartott ülése jegyzőkönyvének 12/XII. szám alatti határozatában tanügyi bizottságának javaslata alapján arra kéri egyetemes egyházunk vezetését, őrködjék éberem egyházunk érdekeinek megóvása és védelme körül. Mindenki által ismert tény ugyanis az, hogy azokon a helyeken, ahol polgári iskola van, a VI., VII., VIII-ik évfolyamok tanulót bekényszerítik az állami polgári iskolákba. Ez a tény pedig a hitfelekezeti iskolák $\frac{1}{4}$ arányú államosítása ama helyeken. Az állami polgári iskolák felállításánál, valamint a tanítók kinevezésénél, vagy ha kell, új hitoktatói állások megszerzésénél anyaszentegyházunk érdekei mindenkor megóvassanak.

A kerületi közgyűlés e nagyfontosságú javaslatot a legmelegebb ajánlattal terjeszti fel legfelsőbb egyházi hatóságunk, a konvent elé.

34. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 30. pont alatti határozatában felterjeszti a saját iskolautgyi segélyalap bizottságának jelentését és javaslatát felekezeti iskoláink fenntartása és támogatása tárgyában.

A bizottság ülésén, melyre dr. Mohácsy János bizottsági tag egy emlékiratot készített, élénk vita indult meg afelett, mely végül is az elnök fő gondnok javaslatának elfogadásával nyert befejezést. Ugyanis az emlékirat 2. pontja az igénybe vehető lefedési források között Országos Közalapra mutatott rész,

amelynek evidens célja a felekezeti iskolák fenntartásának előmozdítása és segélyezése.

A bizottság azon javaslatát, mely szerint kerestessék meg a konvent, hogy jövőben az országos közalapi járulékoknak csak 45%-át követelje az egyházmegyéktől, — ezen 45%-ból a IV. tc. értelmében 20% csatoltassék a tőke növelésére, 25% missziói segélyre, melyet maga a konvent rendezne, — viszont a konvent beleegyezését adja, hogy az egyházmegyék a közalapi járulékok 55%-át a saját céljakra felhasználhatják a 4-ik tc. 2. §. a., d. pontokban írt célokra, azonban elsősorban felekezeti iskoláik fenntartására és támogatására, — az egyházmegyei közgyűlés elfogadta s a konventhez felterjesztetni rendelte.

A kerületi közgyűlés a határozatot mellékleteivel együtt felterjeszti a konventhez.

35. A barsi egyházmegye 1937. július 5-én tartott ülés jegyzőkönyvének 9—10. szám alatt kelt két határozatával, vagyis az esperesi jelentés és a gondozó bizottság jelentésével ismerteti a nagysalló—mezőkissalló és hőlányi egyesült egyház zavarossá lett, de már a kibontakozás útján levő helyzetét, melyek szerint az anyagi ügyek már lassanként rendbe jönnek, de a feldukt belső békesség folytán előállott villongás, belviszály, perlekedés újra és újra fellángol annyira, hogy már még az egyházmegyei bíróság sem működhetik a hozzátartozó bírósági ügyekben hanem az elnökség kénytelen volt a kerületi elnökséghez fordulni más bíróság delegálása iránt.

A kerületi közgyűlés sajnálattal látja és veszi tudomásul a népés és szép multtal bíró nagysallói egyház elsomorító helyzetét, a reá súlyos teherként nehezülő belviszályt, mely a vallásos bitben és egyházunk iránti szeretetben nagy akadályként áll fejlődése és virágzásának útjába.

Azonban bíróságok előtt levő ügyekbe a közgyűlés nem avatkozhatik, meg kell várni azoknak bevégzését. De figyelmébe ajánlja a barsi egyházmegye elnökségének, hogy igyekezzenek mielőbb megteremteni a békességet a gyülekezetben, siettetvén — amennyire lehetséges — a bíróságok munkáját.

36. A komáromi egyházmegye 1937 szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 31. pont alatt egy adott esetből kifolyólag kérdést intéz a kerületi közgyűléshez aziránt, hogy az egyházi takarékok magtárak fenntartása és kezelése miként történjék a jövődöben a gabona monopólium társaságnak az állami törvény által adott széleskörű meghatalmazással szemben?

A társaság a hozzá intézett kérdésre azt a választ adta, hogy nincs kifogása az ellen, hogy egyes földműveseknek tavasszal az e célra adott külön alapítványból gabonát kölcsönözzenek, de szükséges, hogy az alapítványt kizá-

rólag a Csehszlovák gabonatársaság meghatalmazottjától történő gabona vétel útján pótolják. Hivatkozik indoklásában a 137/33 számú kormányrendelet 16. §-ik számú határozatára és a Rendeletek Tárának 152/35. számú kormányrendelet 5. § árá.

Az egyházmegye közgyűlése a kérdés teljes világosságba vétele végett kikérte ügyészének dr. Mohácsy János urnak jogi véleményét, amely röviden azt tartalmazza, hogy az idézett kormányrendeletek mind eladásról beszélnek, s az 1934/37. számú rendelet 1. §-ának 5. bekezdése külön is hangsúlyozza, hogy előírásai csak a gabonakereskedelemre vonatkoznak. „Kereskedelem“ gyűjtőnév alá pedig az egyházi magtárak tevékenysége nem sorolható s így még a gabona pénzzé téve nincsen, addig a gabonatársaságnak takarékmagtárainkra semmiféle befolyása nem lehet.

Az egyházmegyei közgyűlés az ügyész jogi véleményét tudomásul vette, s helyesnek tartja, s a tárgy fontossága szempontjából azt a kerületi gyűlésre is felterjesztette.

Az egyházkerületi közgyűlés az ügy tárgyalását a napirendről levenni határozza.

37. A komáromi egyházmegye 1937 szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 47. pontja alatt felterjeszti néhai özv. Svigruha Pálné szül. Mórocz Karolina által a somorjai ref. egyház részére tett 26 ezer korona összegű alapítványról 3 példányban kiállított alapító leveleket, melyeket a közgyűlés jóváhagyott és megerősített.

A kerületi közgyűlés elismerő köszönettel veszi tudomásul a nemes szívű alapítványozónak végrendeletileg adományozott alapítványát. Az alapító leveleket véglegesen jóváhagyja és megerősíti.

Felhívja a somorjai egyház presbitériumát, hogy az alapítványt az alapító levélben foglalt feltételek szerint kezelje, a komáromi egyházmegye esperesét pedig arra, hogy a kezelést évről évre pontosan ellenőrizze.

Az alapító levelek 1 példánya a somorjai ref. egyháznak, 1 az egyházmegyének, 1 pedig a kerületnek irattárában lesz elhelyezendő megőrzés végett.

38. A barsi egyházmegye 1937 július 5-én tartott ülése jegyzőkönyvének 35. pontja alatt felterjeszti Nagy Sándor presbiternek a felsőváradai egyház részére „Nagy Sándorné szül. Varga Ilona“ néven hagyományozott 5 ezer korona alapítványáról 3 példányban kiállított alapító leveleket.

A kerületi közgyűlés hálás köszönettel veszi tudomásul a kegyes alapítványt s az alapító leveleket véglegesen jóváhagyja és

megerősíti. Az alapító levelek a felsőváradi egyház, az egyházmegye és a kerület irattárában lesznek elhelyezendők megőrzés végett.

Felhivatik az egyház presbitériuma, hogy az alapítványt az alapító levélben foglalt feltétel szerint kezelje, az esperest pedig arra, hogy a kezelést évről évre gondosan ellenőrizze.

38/a. A barsi egyházmegye 1937 július 5 én tartott ülése jegyzőkönyvének 36. pont alatt felterjeszti Nagy Sándor presbiternek a felsőváradi egyház részére tett 5 ezer korona alapítványáról 3 példányban kiállított alapító levelet.

A kerületi közgyűlés hálás elismeréssel veszi tudomásul a kegyes alapítványt, melyért a maga részéről is köszönetet nyilvánít s az alapító leveleket véglegesen megerősíti és jóváhagyja.

Felhívja a felsőváradi egyház presbitériumát, hogy az alapítványt az alapító levélben foglalt feltétel szerint kezelje s a barsi egyházmegye esperesét arra, hogy a kezelést évről évre pontosan ellenőrizze.

Az alapító levelek az egyház, az egyházmegye és az egyházkerület irattárában helyezendők el megőrzés végett.

39. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 48. pontja alatt felterjeszti a rétei és boldogfalvai egyesült egyház presbitériumának azon határozatát, melyben egyértelműen megállapodtak abban, hogy összegyűjtött tőkéjükből 5 ezer Kc t a pozsonyi I. Takarékpénztárba alapítványul letesznek azzal a rendeltetéssel, hogy ezen összeg mindaddig tőkésítendő amíg az 50 ezer koronát el nem éri, amely után a további tőkésítés beszüntetetik s az összegyűlt tőke összes kamatai az egyház adóterheinek csökkentésére használandók fel. Ezt meg is valósították.

A kerületi közgyűlés az egyház lelkes presbitériumának bölcs elhatározását elismeréssel veszi tudomásul. Az alapítványlevelet véglegesen jóváhagyja és megerősíti, azoknak irattári elhelyezését elrendeli a fentiek szerint s a komáromi esperest az ellenőrzésre utasítja.

40. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16 iki ülésének jegyzőkönyve 49. pontban felterjeszti Galambos László rétei lelkésznek réte-boldogfalvai egyház részére a gyülekezet iránti szeretetből kifolyólag, bekövetkezendő halála esetén esedékes 5 ezer Kc alapítványáról szóló határozatát. Az alapítvány rendeltetése az, hogy ennek évi kamatai mindenkor rétei lelkész javadalmául szolgáljanak a belmissioi munkásság intenzívebbé tétele céljából. Ez a jóvedelem többlet a lelkési javadalom értékelésénél soha figyelembe nem jöhet.

További kikötése az alapítványtevőnek az, hogy az alapítvány kamatait élvező lelkésznek legyen gondja és figyelme arra, hogy az alapítványtevőnek sirja kelően gondoztassék minden időben.

A kerületi közgyűlés elismerésének ad kifejezést a nemes célu alapítványért s azt hálás köszönettel veszi tudomásul. Felhívja azonban az alapítvány tevő lelkész urat, hogy bejelentett nemes elhatározásáról 3 példányban alapító levelet állítson ki a saját aláírásával ellátva s azt a püspöki hivatalhoz terjessze be. A kerületi elnökséget pedig felkéri, hogy az alapítóleveleket a végleges jóváhagyási záradékkal ellátva, a már többször megnevezett irattárakba helyezze el.

41. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 57. pontjában felterjeszti néh. özv. Farkas Zsigmondné szül. Vargha Jolán dunaszerdahelyi lakosnak alapító levelét, mely szerint nevezett az 1934 évi augusztus hó 18-án kelt végrendeletében a dunaszerdahelyi 1338. számú telekjegyzőkönyvi betétben foglalt, Vasutсор utcában levő 463. összeírási számú házát a hodosi ref. egyháznak hagyományozta a következő feltételekkel:

1) A hodosi egyház a hagyományozott ingatlant köteles „özv. Farkas Zsigmondné szül. Vargha Jolán alapítványa“-ként kezelni s annak jövedelmét a dunaszerdahelyi ref. hívek lelki gondozásával kapcsolatos költségek fedezésére fordítani.

2) Ha idővel a dunaszerdahelyi társegyház anyaegyházzá alakul, a hagyományozott ingatlan ennek tulajdonába jut s köteles leend az évi jövedelmet mindaddig tőkésíteni, míg Isten dicsőségére templomot nem épít, mely esetben az alapítványi ingatlan, valamint a tőkésített évi jövedelem is e célra használandó fel.

Az egyházmegye a 2 példányban felterjesztett alapító levelet jóváhagyta.

A kerületi közgyűlés elismerő köszönettel veszi tudomásul az áldott emlékü végrendelező nemes, vallását és egyházát szerető ezen kimagasló cselekményét és az alapító leveleket véglegesen jóváhagyja és megerősíti.

Utasítja a hodosi lelkészt, hogy az alapítólevelet még egy példányban, mely a gyülekezet irattárában lesz elhelyezendő, — állítsa ki s a záradék rávezetése céljából a püspöki hivatalhoz terjessze be.

A komáromi esperest pedig felhívja, hogy a kezelést évről-évre ellenőrizze az egyház látogatások alkalmával.

42. A komáromi egyházmegye 1937. szeptember 16-án tartott ülése jegyzőkönyvének 40. pontja alatt felterjeszti a csicsói, anyagiakban szegény, de

áldozatkészségben példás egyház kérvényét, melyben adósságainak törlesztésére 20 ezer korona kamatmentes kölcsönt kér 10 év alatt egyenlő részletekben leendő visszafizetés kötelezettsége mellett. Az egyházmege a kérelmet melegen ajánlja, a kölcsön a közalaptól lenne folyósítva.

Ugyanazon egyházmege 41. pont alatti határozatában szintén melegen ajánlja a kislélekszámú jókai egyházat 40 ezer korona kamatmentes kölcsőre a közalaptól, hogy templom építésből származó adósságait lefizethesse.

A kerületi közgyűlés mind a két egyház kérvényét a legmelegebben ajánlja a konvent jóakaratu támogatásába.

43. A komáromi egyházmege 21. pont alatti határozatában a legmelegebb ajánlattal terjeszti fel a zólyomi missziói egyház kérvényét, amelyben 4 ezer korona missziói évi segélyt kér, hogy magát a mai nehéz viszonyok között fenntarthassa s csekély jövedelmeivel a mindig fokozódó szükségleteket és terheket fedezni képes legyen.

A komáromi egyházmege 44. pont alatti határozatával szintén a legmelegebben ajánlja a nyitrai missziói egyház kérvényét missziói segélyének folyósítása és részben emelése iránt, hogy fennmaradása biztosítva legyen, mert megcsontított adósegélye s anyagi erőben korlátolt csekély népessége létét kérdésessé teszi.

A kerületi közgyűlés elmulaszthatatlan és nélkülözhetetlen szükségességnek tartja mind a két missziói egyháznak erőteljes segítségét s minél hathatósabb támogatását, mert az egyetemes egyházra zuduló szerencsétlenség lenne az, ha akár az egyik, akár a másik roskadna össze a teher alatt s ezért mind a kettőt a legmelegebben ajánlja a közalaptól leendő megsegítésre.

Felhivja azonban mind a két egyház lelkészét, hogy kérvényét a konvent által megkivánt mellékletekkel szerelje fel haladéktalanul s azokat esperesi hivatala útján terjessze be a püspöki hivatalhoz.

44. A barsi egyházmege 24. pont alatti határozatával felterjeszti Puskás István zólyomi lelkész misszió segélyének további folyósítása iránti kérvényét, mit a belmissziói bizottság is tárgyalt és a kérelmet indokoltnak találta.

A komáromi egyházmege 45. pont alatti határozatával felterjeszti Sedivy László nyitrai lelkész misszió segélyének további folyósítása iránti kérelmét pártoló véleménnyel.

A kerületi közgyűlés mind a két kérelmet indokoltnak látja, mivel mind a két egyház körzete nagy kiterjedésű, amit állandóan látogatni csak úgy lehetséges, ha az egyetemes egyház nekik az anyagi eszközöket rendelkezésükre bocsátja.

Puskás István zólyomi lelkész kérvényét az egyházkerület a konventre felterjeszti, Sedivy László nyitrai lelkész kérvényét pedig visszaadja azzal, hogy az 1937. évi 20. számú konventi határozatnak megfelelően szerelje fel a az egyházmegyei és kerületi elnökség útján terjeszse fel az egyetemes konventnek.

45. A barsi egyházmegye 22. pont alatti határozatában pártolólág terjeszti fel a hontvarsányi egyház kérelmét 10 ezer korona egyszersmindenkori segélyben való részvételére iránt, hogy iskolájának, tanítói lakásának és ősi templomának renoválásából eredő adósságait rendezhesse, amit a hívek szegénysége és csekély létszáma miatt rendezni nem tud.

A komáromi egyházmegye 42. pont alatti határozatában szintén pártolólág terjeszti fel az érsekújvári fiókegyház kérelmét közalapi segélyeztetése iránt, mert a csak pár éve életre kelt csekély népességű kis egyháznak nagy arányú karitatív munkát kell kifejtenie, úgy az iskolásgyermekkek, mint a szegények között, hogy fejlődésképes maradhasson s a vállaira nehezőülő újabb és újabb terheket fedezhesse.

A kerületi közgyűlés mind a két egyházat a konvent jóakaratu támogatásába ajánlja.

46. A barsi egyházmegye 26. pont alatti határozatával felterjeszti Patay Miklós kisdővedei lelkész kérvényét, melyben tekintettel a nagy családjára, a taníttatás nagy költségeire és az őt ért elemi csapások folytán előállott nagy anyagi veszteségeire a közalpból leendő segélyeztetését kéri.

A kérelem pártolólág terjesztetik fel a konventre.

47. A komáromi egyházmegye 43. pont alatti határozatában pártoló véleménynel terjeszti fel a nyitrai egyház kérelmét, melyben 10 ezer korona kamatmentes kölcsönt kér 10 évi egyenlő összegű törlesztésre a közalpból, hogy a templom építésből származott adósságát lefizethesse.

A kerületi közgyűlés a nyitrai egyház kérvényét ajánlólag terjeszti fel a konventre.

48. Bihary Kálmán tanácsbíró — hivatkozással azon körülményre, hogy nyugdíjazását kérte s kérelme elintézés alatt áll — megköszönve a kerület bizalmát, tanácsbírói tisztségéről lemond.

Az egyházkerületi közgyűlés megilletődéssel vesz tudomást egyik legrégebbi tagjának visszavonulásáról, aki nagy ügyszeretetével, buzgóságával sok értékes munkát végzett egyházi, közelebről kerületi közéletünkben. A felhozott indokok előtt meghajolva, a lemondást elfogadja s a választás foganatosítására a szavazást 1938. január 31. határidővel elrendeli.

49. Szabó S. Zsigmond kerületi képviselő kérdést intéz az elnökséghez az Országos Közalap által az államfordulat előtt nyújtott közalapi tőkekölcsönöknek a Csehszlovák és Magyar állam közötti elszámolásának mikénti állása tárgyában, miután Schmidt Imre ker. tanácsbíró elhalálózása óta — aki ezen ügyeket intézte — az érdekelt gyülekezetek teljes tájékoztatásban vannak.

A kerületi közgyűlés felir az egyetemes konventhez, hogy az egyes gyülekezeteket létérdekeiben érintő ezen kérdésnek figyelemmel kíséréseivel és jelentéstétellel egész Szlovenszkoí és Kárpátaljai Egyetemes Ref. Egyház részéről bizassék meg a barsi egyházmegye elnöksége.

50. Az elnökség jelenti, hogy a kerületi rendes bíróság ma délután 6 órakor a közgyűlés színhelyén ülésezik, az ülésre a bíróság tagjait az Ü. Sz. 2. §. értelmében meghívja.

Tudomásul szolgál.

51. A tárgysorozatra kitűzött ügyek letárgyaltván, az elnökség Gyalókay László főjegyzőnek meleg szavakban tolmácsolja a közgyűlés köszönetét a tanácskozás munkájában kifejtett fáradozásaiért.

Az egyházkerületi közgyűlés, amidőn Gyalókay László főjegyző ur 17 évi fáradszhatatlan munkálkodás után leteszi a főjegyzői toltat, őt őszinte nagyrahecsüléséről és szeretetéről biztosítván, egyházkerületünk szolgálatában szerzett érdemeiért örökös tiszteletbeli főjegyzővé választja meg.

52. Elnökség jelenti, hogy a holnapi napon 11 lelkipásztor fog felszen-teltetni, kéri a közgyűlés tagjait, hogy az ünnepélyen teljes számban jelenjenek meg.

Tudomásul szolgál.

Hitelesítettik.

Pozsony, 1937. november 13-án.

Dr. SZILASSY BÉLA
főgondnok, világi elnök.

BALOGH ELEMÉR
püspök, egyházi elnök.

Jegyezte:

GYALÓKAY LÁSZLÓ
főjegyző.

53. Elnökség jelenti, hogy a pozsonyi ref. templomban a ma délelőtti Isten-tisztelet keretében a lelkészi szolgálatra ünnepélyesen felszenteltettek és feles-kettettek Kovács Károly borli, Szabó Zsigmond nagyodi, Erdélyi Pál felsőgel-léri, Süles Lajos szódói, Tóth Kálmán kiskoszmályi árvaházi, Patay Gyula nagypezseki, Nagy István alsófegyverneki, Tóth Imre garamlői, Nagy Sándor ógyallai, Székely Dezsa alsószecsei és Boross Kornél nemesoroszi lelkészek. A felszentelési szertartást — főtiszt. püspök ur gyengélkedése folytán akadá-lyozva lévén — Soós Károly rangidősebb esperes végerte Czeglédy Pál ker. aljegyző közreműködésével, az ünnepi igéket pedig Galambos Zoltán komáromi lelkesz hirdette.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, az új lelkipásztorok szolgálatára a jó Isten áldását kéri. Egyben megbizza a gyűlés jegyzőjét, hogy a felszentelés megtörténtéről szóló okiratok elkészí-teséről gondoskodjék.

54. Egyéb tárgy nem lévén, elnökség megköszönve az alkotó tagok köz-reműködését,

a gyűlést bezárta.

Pozsony, 1937. november 14-én.

Dr. SZILASSY BÉLA
főigazgató, világi elnök.

BALOGH ELEMÉR
püspök, egyházi elnök.

CZEGLÉDY PÁL
egyházkerületi aljegyző.

16			17			18			19		
közül:									A református vallású tankötelesek száma:		
Eszéki vagy állami piskolába járt:			polgári iskolába vagy középiskolába járt:			nem járt iskolába:					
fiú	leány	Összesen	fiú	leány	Összesen	fiú	leány	Összesen	fiú	leány	Összesen
17	83	170	99	111	210	3	3	6	1236	1200	2436
18	567	1163	343	219	562	4	4	8	3558	3364	6922
19	650	1333	442	330	772	7	7	14	4794	4564	9358

35		36		37		38		39		40		41		42	
A z i s k o l a														Hány magyar anyanyelvű ref. gyermek járt nem magyartannyelvű iskolába?	
A tantermek						A könyvtári kötetek száma		Hány új iskola (osztály) állítatott az isk. évben	Hány iskola (osztály) szűnt meg az isk. évben	Hány iskola (osztály) adatott át a község- vagy államnak					
állapota		felzárolás				tanítói	ifjúsági								
megfelelő	nem megfelelő	teljes	hiányos	erteke Ké-ban											
58	3	11	50	340,819—	2016	4041	1	—	—	156					
94	5	18	81	587,509—	2766	3839	—	—	—	45					
152	8	29	131	928,328—	4803	7879	1	—	—	201					

A református népiskolák statisztikai kimutatása az 1936—37-ik iskolaévről

1 Sorozám	2 Az egyházmegye				8 a református népiskolába járt:																				15 más hitfelekezeti népiskolába járt:			16 középi vagy állami népiskolába járt:																															
	3 neve				4 lélek- száma				5 van-e reform. népis- kolája ?				6 hány tanerős (osztá- lyos) a ref. népis- kola ?				7 I. évf.								7 II. évf.								7 III. évf.			7 IV. évf.			7 V. évf.			7 VI. évf.			7 VII. évf.			7 VIII. évf.			7 Összesen			7 Összesen			7 Összesen		
																	I. évf.		II. évf.		III. évf.		IV. évf.		V. évf.		VI. évf.		VII. évf.		VIII. évf.		Összesen			Összesen			Összesen																				
	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen																														
1	Barsi egyházmegye				26909	43	61	161	139	153	126	145	146	140	126	115	139	114	108	104	92	105	108	1037	984	2021	10	19	29	8	83	170																											
2	Komáromi				46372	40	103	348	369	388	334	407	361	370	364	325	341	297	329	249	252	191	199	2575	2549	5124	40	25	65	54	57	1163																											
					67181	83	164	509	508	541	460	552	507	510	490	440	480	411	437	353	344	296	307	3612	3533	7145	50	44	94	63	60	1333																											

20 Ref. iskolánkba járt más vallásúak									24 iskola-látogatás				26 Nevelés tanítás						28 A t a n i t ó										34 A tanítók											
róm. és gör. kat.			ág. hitv. evang.			izraelita			Összesen			Mulasztott felnapok száma		A tanítás az egész isk. évben zavartalanul folyt		A tanítás részben szünetelt		A tanítás az egész tanévben szünetelt		A tanítás nyelve				A szellemi állás				A tanítók összes száma				Tanítói állás üreSEDÉSben		A tanító fizetése		Lakása		A tanítók állapota		
fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	igazolt	igazolatlan	—	—	—	—	magyar	szlovák	ruszin	vegyes	kívünő	dicséretes	jó	elégséges	gyenge	férfi	nő	rendes	ideiglenes	—	—	az egyháztól	az államtól	jó	rossz	száma	megfelelő	nem megfelelő	
188	187	375	15	11	26	4	11	15	122	129	251	32609	966	38	5	—	—	43	—	—	—	37	24	—	—	—	61	43	18	57	4	—	—	184,721	871,212	46	2	61	88	3
84	85	169	23	14	37	20	23	43	127	122	249	82179	8450	31	9	—	—	40	—	—	—	50	50	3	—	—	103	58	45	93	10	—	—	247,588	1,361,438	35	8	99	94	5
187	192	379	38	25	63	24	34	58	249	251	500	114788	9416	69	14	—	—	83	—	—	—	87	74	3	—	—	164	101	63	150	14	—	—	432,309	2,2326,50	81	10	163	152	8

A református népiskolák statisztikai kimutatása az 1936—37-ik iskolaévről

I. függelék

gye			A református vallású 6—14. éves korig lévő tankötelesek közül:																								A református vallású tankötelesek száma:									
lélekszáma	van-e reform-népiskolája?	hány tanerős (osztályos) a ref. népiskola?	a református népiskolába járt:																		más hitefekezetű népiskolába járt:			községi vagy állami népiskolába járt:			polgári iskolába vagy középiskolába járt:			nem járt iskolába:			A református vallású tankötelesek száma:			
			I. évf.		II. évf.		III. évf.		IV. évf.		V. évf.		VI. évf.		VII. évf.		VIII. évf.		Összesen																	
			fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen	fiú	leány	összesen			
27909	43	61	161	139	153	126	145	146	140	126	115	139	114	108	104	92	105	108	1037	984	2021	10	19	29	87	83	170	99	111	210	3	3	6	1236	1200	2436
46372	40	103	348	369	388	334	407	361	370	364	325	341	297	329	249	252	191	199	2575	2549	5124	40	25	65	596	567	1163	343	219	562	4	4	8	3558	3364	6922
67181	83	164	509	508	541	500	552	507	510	490	440	480	411	437	353	314	296	307	3612	3533	7145	50	44	94	683	650	1333	442	330	772	7	7	14	4794	4564	9358

Iskola-látogatás				Nevelés tanítás								A tanító								Az iskola										Hány magyar anyanyelvű ref. gyermek járt nem magyartannyelvű iskolába?				
szászított napok száma	igazánlan	A tanítás az egész iskolában zavartalanul folyt	A tanítás részben szünetelt	A tanítás melyre				A szellemi állás				A tanítók összes száma	férfi	nő	rendes	ideiglenes	Tanítói állás üreseedésben	A tanító fizetése		Lakása		A tantermek					A könyvtári kötetek száma		Hány új iskola (osztály) állított az isk. évben	Hány iskola (osztály) szűnt meg az isk. évben	Hány iskola (osztály) adatott át a község-vagy államnak			
				magyar	szlovák	ermény	vegyes	kittünő	dicséretes	jó	elégséges							gyenge	az egyháztól	az államtól	jó	rossz	Száma	állapota	felszerelés			tanítói					ifjúsági	
966	38	5	—	43	—	—	—	37	24	—	—	—	61	43	18	57	4	—	184,721—	871,212—	46	2	61	58	3	11	50	340,819—	2016	4041	1	—	—	156
8450	31	9	—	40	—	—	—	50	50	3	—	—	103	58	45	93	10	—	247,588—	1,361,438—	35	8	99	94	5	18	81	587,509—	2786	3838	—	—	—	45
9416	69	14	—	83	—	—	—	87	74	3	—	—	164	101	63	150	14	—	432,309—	2,232,650—	81	10	160	152	8	29	131	928,328—	4802	7879	1	—	—	201

JEGYZŐKÖNYV,

a dunáninzeni református egyházkerület rendes bíróságának
üléséről.

Jelen voltak: Balogh Elemér püspök és dr Szilassy Béla főgondnok elnöksége alatt Soós Károly, Sörös Béla, Rácz Elemér, dr Agyagási Sándor, Nagy Nándor, dr Salamon X. Ferenc, Tóthkárolyi Lajos, dr Kenessey Kálmán, dr Guba János, Csekey János, Fülöp Zsigmond, Czeglédy Pál bírósági tagok. Ügyész dr Kiss Jenő.

A tárgyalást dr Szilassy Béla főgondnok, a jegyzőkönyvet Czeglédy Pál aljegyző vezeti.

1) Tárgyalástvezető elnök a bíróság határozatképességét megállapítva, elrendeli az időszaki tanács megalakítását. E felhívás folytán megválasztottak: Nagy Nándor, dr Nagy Béla, Soós Károly, dr Kenessey Kálmán, dr Salamon X. Ferenc r e n d e s, Rácz Elemér, Tóthkárolyi Lajos, Pap K. Árpád, Sörös Béla és Czeglédy Pál p ó t t a g o k u l.

I. A bíróság a következőképpen alakul: Balogh Elemér püspök és dr Szilassy Béla főgondnok elnöksége alatt Tóthkárolyi Lajos, dr Salamon X. Ferenc, dr Kenessey Kálmán, Csekey János, dr Guba János, Rácz Elemér és Czeglédy Pál bírák. Ügyész dr Kiss Jenő.

A tárgyalást dr Szilassy Béla főgondnok, a jegyzőkönyvet Czeglédy Pál aljegyző vezeti.

Tárgyalás alatt van Tuba Károly ekeli lelkész fegyelmi ügye.

Elnök a tárgyalást megnyitván, megállapítja, hogy a bíróság tagjai részéről érdekeltségi bejelentés nincs, ilyen a felek részéről sem történt, a bíróság érdektelen tagjai kellő számban jelen vannak, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Elnök bejelenti, hogy a felek a tárgyalás helyéről és idejéről értesítve lettek. Megjelentek Sárközy József, Németh Károly, Sárközy István és Nagy Dénes panaszosok.

Elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását s felhívja Czeglédy Pál előadót az ügy állásának ismertetésére. Előadó az ügyet behatóan ismertetvén,

elnök a tárgyalást berekeszti és zárt tanácskozás után nyílt ülésben kihirdeti a bíróság két (2) Végzését.

I.

„A dunáninnyi ref. egyházkerület rendes bírósága, mint fegyelmi felebezési bíróság Tuba Károly ekeli lelkész ellen hivatalból megindított fegyelmi ügyben panaszlott felebbezése folytán tárgyalás alá vévén az egyházmegyei első folyamodású bíróságnak 1937. szeptember 15-én kelt, panaszlott felfüggesztése tárgyában hozott végzését, a következőképen

v é g z e t t :

Az I. foku bíróság végzése indokainál fogva helybenhagyatik "

II.

„A dunáninnyi ref. egyházkerület rendes bírósága, mint fegyelmi felebezési bíróság Tuba Károly ekeli lelkész ellen hivatalból megindított fegyelmi ügyben panaszlott felebbezése folytán a komáromi egyházmegyei első folyamodású bíróságnak 1937. szeptember 15-én 1441/B.—1937. sz. alatt kelt ítéletét vizsgálat alá vévén, alulírott helyen és napon a következőképen

v é g z e t t :

Az egyházkerületi bíróság az I. foku bíróság ítéletét az E. T. V. t. c. 116. § 1. pont alapján feloldja s az I. foku bíróságot új eljárásra és új ítélethezatalra utasítja.

I n d o k o k :

Fel kellett oldani az I. foku ítéletet, mert az nem felelt meg az E. T. V. t. c. 98. §. 3. pontban foglalt rendelkezéseknek, miután az ítélet nem határozott az összes vádpontok tekintetében és indokolása nem tartalmazza a tényállás rövid foglalatát Egyben utasítja a bíróság az I. fokon eljáró bíróságot az E. T. V. t. c. 102. és 108. §.-ok rendelkezéseinek szoros betartására, valamint az új eljárásnak az egyház békéje érdekében sürgős lefolytatására.

2) Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta.

Kelt Pozsonyban, 1937. november 13-án.

Dr. SZILASSY BÉLA

főgondnok, világi elnök.

BALOGH ELEMÉR

püspök, egyházi elnök.

CZEGLÉDY PÁL

jegyzőkönyvvezető.

JEGYEZTÉK : Az 5, 7, 48—54. pontokat Czeglédy Pál aljegyző, a 9. pontot Zsemlye Lajos, a 10. pontot Szinay Sándor, a 11. pontot Nagy Sándor, a többi összes pontokat Gyalóky László főjegyző.

TÁRGYMUTATÓ.

	oldal
1. Püspök ur imája, főgondnok ur megnyitó beszéde - - -	3
2. A gyűlés határozatképességének megállapítása, jegyző és hitelesítők megbízása - - -	6
3. Dr. Nagy Béla egyhm. gondnok távolmaradásának igazolása - -	6
4. A szavazatbontó bizottság jelentése, a megválasztott tisztviselők esküvétele - - -	7
5. Gyalókey László főjegyző lemondása főjegyzői és tanácsbírói tisztségéről - - -	9
6. A barsi egyházmegye jelentése a kerületi képviselők választásáról -	9
7. Püspöki jelentés és rá vonatkozó határozatok - - -	9
8. A barsi egyházmegye felterjesztése az egyházi és iskolai sérelmek tárgyában - - -	19
9. A belmissziói bizottság jelentése, a rá vonatkozó határozatok - -	19
10. A kerületi pénzügyi bizottság jelentése, az 1936. évi zárszámadás és 1938. évi költségvetés - - -	25
11. A kerületi tanügyi bizottság jelentése, a rá vonatkozó határozatok -	29
12. A barsi egyházmegye felterjesztése a losonci szeminárium fejlesztése tárgyában - - -	35
13. A barsi és komáromi egyházmegyék határozatai a ref. tanítóképző működési helyének megállapítása iránt - - -	35
14. A pozsonyi ref. Diákmenza igazgatóságának jelentése és kérelme segélyezés iránt - - -	36
15. A barsi egyházmegye jelentése a kiskoszmályi árvaház mult évi működéséről - - -	37
16. A barsi és komáromi egyházmegyék jelentése a konvent által elrendelt egyházi kataszter felfektetése tárgyában - - -	39
17. A barsi egyházmegye határozata az adósegélyek valorizálása iránt -	39
18. A barsi és komáromi egyházmegyék határozatai az Országos Nyugdíjintézetnek Gyámintézetté átalakítása tárgyában hozott konventi határozatra - - -	40

	oldal
19. A barsi és komáromi egyházmegyék jelentése az egyházkormányzati járulékok igazságosabb elosztása tárgyában - - - -	40
20. A komáromi egyházmegye felterjesztése az ORLE-nak Szabályrendeletileg való életbeléptetése iránt - - - -	40
21. A komáromi egyházmegye határozata a külbirtokosok egyházi adózása tárgyában - - - -	40
22. A komáromi egyházmegye felterjesztése a körlelkészek részére 2000 Ké kongruasegély kieszközlése tárgyában - - - -	41
23. A komáromi egyházmegye felterjesztése a felekezeti iskolák részére tanterv készítése, tankönyvek iratása tárgyában - - - -	41
24. A komáromi egyházmegye felterjesztése a tanítók részére hittani kurzusok rendezése tárgyában - - - -	41
25. A barsi egyházmegye felterjesztése a tanítói képviselői tisztségeknek fungens tanítókkal leendő mielőbbi betöltése tárgyában - - - -	42
26. Tömösközy Ferenc püspöki titkár kérelme fizetésjavítás iránt - - - -	42
27. A barsi egyházmegye felterjesztése a hivatalos lapban a tanítói rovat vezetője fungens tanító legyen - - - -	43
28. A barsi egyházmegye felirata a hivatalos lapnak az iskolák részére leendő megküldése iránt - - - -	43
29. A barsi egyházmegye felterjesztése a Szeretet olvasókönyv árának leszállítása iránt - - - -	43
30. A barsi egyházmegye felterjesztése a neveltetési járuléknak három és több gyermekre leendő kiterjesztése tárgyában - - - -	43
31. A barsi egyházmegye felterjesztése a háborus katonai szolgálatnak az állami és nem állami tanítók közötti egyenlő beszámítás iránt - - - -	44
32. A barsi egyházmegye felterjesztése az államnyelv mellett a levelezéseknél a magyar nyelv használata iránt - - - -	44
33. A barsi egyházmegye felterjesztése a körzeti polgári iskolák felállításánál egyet. egyházunk érdekeinek megóvása iránt - - - -	44
34. A komáromi egyházmegye javaslata a közalapi járulékok 55%-ának az egyházmegyénél felekezeti iskoláink fentartása és támogatása céljaira való visszahagyása tárgyában - - - -	44
35. A barsi egyházmegye jelentése Nagysálló és társegyházainak állapotáról - - - -	45
36. A komáromi egyházmegye felterjesztése a gabonamonopólium és az egyházi magtárak közötti viszony tisztázása tárgyában - - - -	45
37. Svigruha Pálné alapítványa - - - -	46
38. Nagy Sándor alapítványa felesége emlékére - - - -	46
38/a. Nagy Sándor alapítványa - - - -	47
39. A réte—boldogfai egyházközség alapítványa - - - -	47

	oldal
40. Galambos László rétei lelkész alapítványa - - -	47
41. Farkas Zsigmondné sz. Vargha Jolán alapítványa - - -	48
42. A csicsói és jókai egyházak kérelme kamatmentes kölcsön iránt -	48
43. A zólyomi és nyitrai egyházak kérelme missziói segély iránt -	49
44. Puskás István és Sedivy László lelkészek kérelme missziói segély iránt - - -	49
45. A hontvarsányi és érsekújvári egyházak kérelme közalapi segély iránt - - -	50
46. Patay Miklós kisölvédi lelkész segélykérvénye - - -	50
47. A nyitrai egyház kérelme kamatmentes kölcsön iránt - - -	50
48. Bihary Kálmán tanácsbíró lemondása - - -	50
49. Felterjesztés az államfordulat előtti közalapi tőkekölcsönök állásának csehszlovák és magyar összeírási hivataloknál leendő tisztázása ügyében - - -	51
50. A kerületi rendes bíróság ülése idejének kitűzése - - -	51
51. Gyalókay László örökös t. b. főjegyzővé választatik - - -	51
52. A gyűlés tagjai a lelkésszentelésre meghivatnak - - -	51
53. Jelentés a lelkésszentelésről - - -	52
54. A gyűlés bezárása - - -	52

F Ü G G E L É K.

I. A kerület tanügyi statisztikája - - -	52
II. A kerületi rendes bíróság jegyzőkönyve - - -	53

Mesteriskola

Polányi Mihály
Személyes tudás I.
Úton egy posztkritikai filozófiához

ATLANTISZ
1994